

Perspectiefnota Gemeente Almelo 2021

Behandeling in de raad op 29 juni 2021
Registratienummer INT-76913

Versiebeheer: Perspectiefnota 2021,
op 18 mei 2021 door college van B&W definitief vastgesteld.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Programma's	4
2.1 Programma Zorg	4
2.2 Programma Economie en Participatie	6
2.3 Programma Binnenstad	10
2.4 Programma Veiligheid	12
2.5 Programma Duurzaamheid	14
2.6 Programma Omgevingswet	16
2.7 Programma Nieuwstraatkwartier	18
3. Overige thema's	20
3.1 Wijkopgaven	20
3.2 Stadsontwikkeling	21
4. Financieel meerjarenperspectief	22
4.1 Financieel meerjarenperspectief 2022-2025	22
4.2 Uitgangspunten programmabegroting 2022	31
5. Bijlagen	33
5.1 Corona-effecten	33
5.2 Risico's	35
5.3 Stand van zaken moties	38
5.4 Bestuurlijke toezeggingen	41
5.5 Toelichting investeringsvoorstel Almelo Waterstad	44

1. Inleiding

De Perspectiefnota 2021 die voor u ligt, bevat de inhoudelijke en financiële uitgangspunten voor de begroting van 2022. De Perspectiefnota 2021 geeft per programma inzicht in de trends en ontwikkelingen, de effecten hiervan op de ambities en doelstellingen uit de programma's en overige thema's. Wij blikken hiermee vooruit op diverse politiek-bestuurlijke thema's en bieden inzicht in de financiële stand van zaken. Een samenvatting hiervan is in de vorm van highlights opgenomen in de visual. Het perspectief van de gemeente Almelo groeit en dat is op vele fronten zichtbaar én voelbaar.

De afgelopen jaren is sterk ingezet op financieel herstel. Onze gezamenlijke inzet heeft zich vertaald in goede financiële resultaten. Ondanks de onzekere (financiële) effecten van de aanhoudende coronacrisis, is de toekomstverwachting positief. Dit uit zich in een sluitend structureel meerjarenperspectief. Door een positief weerstandsvermogen zijn wij in staat om financiële tegenvallers in de toekomst op te vangen. Waar de verwachting was dat hiervoor aanvullend gespaard moest worden, blijkt dit niet nodig te zijn. Een positief weerstandsvermogen maakt Almelo veerkrachtiger. Bovendien zijn dit jaar de risico's voor onze organisatie scherper in kaart gebracht. Hierdoor zijn wij in de toekomst beter voorbereid op onverwachte zaken. De inzet op risicomanagement heeft geresulteerd in een aparte bijlage bij de Perspectiefnota 2021.

Onze stad is volop in ontwikkeling en de resultaten hiervan zijn op grote schaal zichtbaar. Het water stroomt door tot het Marktpllein en inwoners hebben de ijsvogels omarmd. De binnenstad blijft zich transformeren. Nieuwe ondernemers sluiten aan bij de service en gastvrijheid die onze stad kenmerkt. Door realisatie van het Stads Huis wordt een groene(re) woon- en werkomgeving aan de rand van het centrum gecreëerd. Ook op kleinere schaal zijn tastbare resultaten behaald. In samenwerking met bewoners werd de Schoolstraat heringericht. De herinrichting vermindert de parkeerdruk en verbetert de verkeersveiligheid en uitstraling van de straat. Ook is geïnvesteerd in onderhoud van de openbare ruimte en ecologisch beheer. Succesvol is de duurzame bestrijding van de eikenprocessierups. Als het gaat om een duurzame samenleving is fors ingezet op de energietransitie. De ambitie van 32 hectare zon op bedrijfsdaken voor 2030 is al bereikt.

Vanuit inwoners en ondernemers is er toenemende waardering voor alle ontwikkelingen. Dat is onder meer te merken aan de populariteit van bedrijfskavels en het aantal ondernemers dat zich nieuw in Almelo wil vestigen. Ook heeft de provincie Overijssel via het Interbestuurlijk Toezicht waardering uitgesproken voor de uitvoering van bepaalde taken. Voor het eerst in drie jaar kleurt onze totaalscore groen.

Vanuit deze stevige uitgangspositie, blijven wij bouwen aan onze stad. De gemeente Almelo wil sturing geven aan de verdere doorontwikkeling van de stad. Wij blijven dan ook inzetten op een optimaal bereikbare stad, die haar karakter ontleent aan nog meer water en groen. Vanuit haar eigen identiteit en kracht willen wij met een sterke visie en heldere koers de volgende stappen zetten in stadsontwikkeling. Stadsontwikkeling is de drager van ruimtelijke ontwikkelingen in de (binnen)stad. Het opent nieuwe deuren en creëert ontwikkelruimte voor de toekomst. Hierbij worden de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten van Almelo optimaal benut.

De gemeente Almelo heeft een Omgevingsvisie vastgesteld als richtinggevend perspectief voor de Almelse leefomgeving. Met de Omgevingsvisie als basis, willen wij in de doorontwikkeling een aantal prioriteiten en strategische opgaven verder vorm en inhoud geven. Er zal worden ingezet op de herstructurering en verduurzaming van verschillende wijken met leefbaarheidsopgaven, de transformatie van verouderde binnenstedelijke bedrijventerreinen en de programmering van woningbouw op (potentiële) ontwikkellocaties. De strategische opgaven die wij daarbij onderkennen zijn de binnenstad, de spoorzone (het stationsgebied, Kerkelanden en het bedrijventerrein Achter de molen) en de wijken Nieuwstraatkwartier en Ossenkoppelerhoek. De komende periode zullen deze opgaven nader uitgewerkt worden.

Met de Perspectiefnota 2021 bieden wij een solide basis waarop een volgend stadsbestuur kan voortbouwen.

2. Programma's

2.1 Programma Zorg

2.1.1 Trends en ontwikkelingen (incl. corona-effecten)

- We zien in de maatschappij, gestimuleerd vanuit het Nationaal Preventieakkoord, steeds meer aandacht voor positieve gezondheid: het uitgaan van een positief mensbeeld en het benadrukken van de zelfredzaamheid. Zodat mensen de regie blijven houden over hun eigen leven, ook al zit het soms tegen. In Almelo zetten we hier ook op in. Door niet de beperkingen van mensen te benadrukken, maar te accepteren dat er afwijkingen zijn, te leren daarmee om te gaan en te incasseren als het soms tegenzit.
- Als gemeente zou je jezelf als uitvoeringsorganisatie eigenlijk zo klein mogelijk moeten maken. Een vergezicht waar we via nieuwe manieren van werken, zoals bijvoorbeeld de doorbraakmethode, het meer-ogenprincipe en de kwaliteitstafel, stapje voor stapje dichterbij proberen te komen. Wij geven bij nieuwe pilots nadrukkelijker aandacht aan de uitvoerbaarheid in de lijn en voor welke bestaande activiteiten dit een vervanging kan zijn. Ook monitoren we de effecten van de pilots en sturen we, daar waar nodig, bij. Voorstellen voor pilots en projecten worden dan ook vergezeld van een concreet plan om de effecten tijdens de pilot- en projectfase periodiek te meten.
- Ook door een nadrukkelijker samenwerking met onze partners proberen we onszelf steeds een beetje meer overbodig te maken. Zo koersen we op een preventie-agenda die van alle partners is, en niet van de gemeente die daarin samenwerkt met de partners.
- Een gelukkige en gezonde bevolking leidt tot een afname van het beroep op maatwerkvoorzieningen. Wij willen toewerken naar een verkleining van het aanbod in maatwerkvoorzieningen, daar waar kan door deze door te ontwikkelen naar algemene voorzieningen, zelf te organiseren en wellicht soms door ze op te heffen daar waar ze niet nodig of niet effectief blijken te zijn. Voorbeelden van een doorontwikkeling naar een algemene voorziening zijn de wasdienst of de dagstructurering. Ook willen we inspelen op de ontwikkeling naar meer digitale vormen van zorg en ondersteuning (eHealth toepassingen) en stimuleren we het toepassen van nieuwe technologieën.
- Met de "Doorbraakmethode" hebben we goede resultaten behaald. De eerste effecten zijn nu al zichtbaar. Zo is bekend dat de eerste 91 casussen een besparing hebben opgeleverd van ruim 2,1 miljoen euro. Bij aanvang van het project werd de verwachte besparing (excl. project kosten) geschat op 12.000 euro per casus, maar het werkelijke resultaat over de eerste 91 casussen is 23.520 euro per casus. Op peildatum 23-04-2021 zijn er 197 casussen opgepakt binnen De Doorbraakmethode. Uitgaande van dezelfde prognose uit de eerste rapportage SOHOS Almelo van de 91 casussen, zitten wij op schema om aan de totale taakstellingen van 4,5 miljoen euro te voldoen. De Taakstellingen vanuit programma Zorg Maatregelenpakket 1 is verspreid over de jaren 2019 tot en met 2022. Uitgaande van de continuering van het aantal casussen is het reëel dat De Doorbraakmethode qua resultaten boven de taakstelling uitkomt op basis van in totaal mogelijk minder opgepakte casussen. We gaan 2021 gebruiken om de methode verder door te ontwikkelen en in 2022 een nog betere werkwijze te implementeren en in te bedden in de reguliere uitvoering. Hiervoor zal in 2021 een projectplan gemaakt worden.
- Corona vergroot kwetsbaarheden en ongelijkheid. Op dit moment constateren we bijvoorbeeld dat in 2020 minder VVE-indicaties zijn afgegeven door de JGZ. Dit komt doordat de kinderopvang, scholen en de consultatiebureaus voor een groot deel van de tijd gesloten zijn geweest voor hun reguliere taken en fysieke onderzoeken in de eerste helft van 2020 niet mogelijk waren. En daar waar de indicaties wel waren afgegeven kozen ouders er vaak voor hun kind, vanwege corona, niet naar de opvang te sturen. Vanaf augustus 2020 heeft de JGZ een inhaalslag gemaakt waardoor de daling beperkt is gebleven.

De “Gezondheidsmonitor Jeugd 2020, Twentse jongeren in tijden van corona” laat een stijging zien van de psychische en de psychosociale problematiek. Sinds de coronacrisis is bijvoorbeeld 9% van de jongeren meer bang, voelt 13% van de jongeren zich meer depressief, heeft 26% van de jongeren meer stress en stijgt het aantal jongeren dat soms of vaak eenzaam is van 18% in 2019 naar 26% in 2020. Wat de effecten van corona zijn op eenzaamheid bij ouderen is niet bekend. Wel weten we dat de percentages voor eenzaamheid onder ouderen voor corona al veel hoger lagen dan bij jongeren. Van de 75+ers voelt 55% zich eenzaam, waarvan 11% ernstig eenzaam.

Wat de effecten op langere termijn zijn is op dit moment moeilijk in te schatten. Samen met onze partners houden wij vinger aan de pols om aanpassingen te kunnen doorvoeren als die nodig zijn.

2.1.2 Effect op de ambities en doelstellingen

- We versterken ieders eigen regie en eigen kracht door het voor iedereen beschikbaar maken van algemene voorzieningen en het verminderen van (de duur van het gebruik van) het individueel maatwerk.
- Door te normaliseren en de-medicaliseren bereiken we een positief effect op een meer positief gezondheidsbeeld.
- We zetten in op die projecten die, naast dat ze goed zijn voor onze inwoners, financieel neutraal zijn en bij voorkeur een besparing opleveren.
- Het effect van de landelijke verkiezingen is nog niet volledig helder: er is nog slechts ten dele duidelijkheid over de herziening van het zorgstelsel en de financiering (herijking van het gemeentefonds; al dan niet afschaffen WMO abonnementstarief, al dan niet inkomensafhankelijke eigen bijdrage) hiervan.
- Een dreigend tekort aan medewerkers in de zorg en hulpverlening (als gevolg van ontgroening en stijging zorgvraag) zal mogelijk leiden tot stijging van tarieven en daarmee tot verhoging van de uitgaven in het sociale domein en geeft als risico een afwenteling van taken naar gemeenten vanuit de zorgsector.
- Een toenemende monopoliepositie van grote aanbieders, die een groot beroep doen op de zorgkosten. De landelijke trend is dat deze aanbieders verschuiven naar regionale inkooporganen (met name bij jeugd), waardoor de directe stuurbaarheid nog verder afneemt.
- Bestaansonzekerheid kan leiden tot slechtere gezondheid en hogere zorgvraag en mogelijk dus meer zorgkosten; en tot meer kans op afglijden naar criminaliteit (men kan gevoelig worden voor “andere inkomstenbronnen”).

2.1.3 Concrete voorstellen

Wij zetten de in gang gezette beweging voort om te voorkomen dat mensen in maatwerkvoorzieningen terecht komen. We willen mensen krachtiger maken zodat ze meer zelfredzaamheid tonen en hun zelf oplossend vermogen vergroten.

Tevens willen we de beweging naar algemene voorzieningen verder vormgeven. Bijvoorbeeld door de maatwerkvoorziening Ondersteuning Zelfstandig Leven (OZL) anders te organiseren. Onder deze noemer worden veel activiteiten verricht om inwoners te ondersteunen bij dagelijkse activiteiten, bijvoorbeeld het ordenen van de administratie, zorgen dat rekeningen tijdig worden betaald en meehelpen bij het aanvragen van bijvoorbeeld uitkeringen. Een compleet zicht op de activiteiten die in het kader van de maatwerkvoorziening OZL worden verricht ontbreekt, evenals het zicht op het feit of een deel van de activiteiten ook door andere organisaties wordt verricht in het voorliggend veld. Voor activiteiten die al in het voorliggend veld georganiseerd zijn, is geïndiceerde hulp in de vorm van maatwerk niet nodig. Welke onderdelen zou je kunnen onderbrengen in een algemene voorziening en hoe kun je dat laten aansluiten op de bestaande structuren? Maar ook door het verder doorontwikkelen van de dagstructurering naar algemene voorzieningen.

Een andere belangrijke beweging is het als gemeente meer zelf organiseren van hulp. Er is in Almelo een grote doelgroep met langdurige problematiek, zowel in enkelvoudige als in complexe problematiek. Veelal wordt deze groep gekenmerkt door een licht verstandelijke beperking. Een aantal van onze aanpakken zijn reeds ingezet op deze doelgroep, zoals de doorbraakmethode en de gezinscoaches. Wat een vervolgstap daarin wordt, is het structureel inregelen van deze hulpvormen. Een belangrijk effect wat hiermee wordt gerealiseerd, is kostenreductie per begeleidingstraject, maar ook de versteviging van de sturingspositie van de gemeente. Waar we nu sterk afhankelijk zijn van grote aanbieders (Ambiq, Jarabee, e.d.), kunnen we op termijn zelf richting geven aan deze professionals. De apparaatskosten nemen hierdoor weliswaar toe, maar deze staan in schril contrast met de kostenreductie in uitvoering van zorg bij een geïndiceerde aanbieder (tariefverschil van 60 euro per uur).

We gaan daarbij meer de samenwerking zoeken met onze partners in de stad, zeker daar waar het gaat om de grote opgaven op het gebied van preventie. Waarbij we tevens willen kijken wat de mogelijkheden zijn van inwoners zonder beperkingen als steun en toeverlaat voor inwoners met beperkingen. We gaan er voor om daarbij onze sociale basis te versterken.

We willen, onder andere met de toekomstige nieuwe inkoop, insteken op de kansen van digitalisering, eHealth en technologie.

2.2 Programma Economie en Participatie

2.2.1 Trends en ontwikkelingen (incl. corona-effecten)

Ontwikkeling economie en werkgelegenheid

Het Centraal Plan Bureau verwacht een vlot herstel van de Nederlandse economie in 2021 (publicatie eind maart 2021) met een groei van 2,1% (t.o.v. een krimp van 3,8% in 2020). Maar veel staat of valt met het tempo van vaccineren en het versoepelen van de maatregelen.

Voor Twente is de verwachting dat we met een beperkt banenverlies te maken hebben en in 2022 een stijgende lijn inzetten. Het Centraal Plan Bureau gaat uit van een economische groei van 3,5% in 2022.

Het einde van de coronacrisis komt steeds meer in zicht. De economische gevolgen voor bedrijven – mede door de grootschalige steunpakketten van de overheid – lijken beperkt te zullen zijn. Dat neemt niet weg dat voor sommige bedrijfstakken en individuele ondernemers de gevolgen groot kunnen zijn. De verwachting is dat na het beëindigen van de steunmaatregelen een aantal bedrijven zal besluiten te stoppen. In Almelo heeft ruim 40% van de vestigingen minimaal van 1 steunmaatregel gebruik gemaakt (Kennispunt Twente, februari 2020). De TOZO (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers), uitstel van belastingbetaling en de TOGS (Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren) zijn de meest gebruikte regelingen. De aanvragen komen vooral uit de sectoren detailhandel, horeca, evenementen en persoonlijke dienstverlening. De verwachting is dat de kern van deze sectoren deze gezondheids crisis zullen overleven. Van belang blijft om deze bedrijven te wijzen op de reguliere ondersteuning zoals de BBZ regeling en schuldhulpverlening die uitgevoerd worden door het ROZ (Regionale Organisatie Zelfstandigen).

Een crisis is ook een katalysator voor innovaties. Vooral in de vrijetijdseconomie zien we nu al nieuwe concepten ontstaan met een mix van detailhandel en horeca. Dit vraagt van ons flexibiliteit en de bereidheid mee te denken en te faciliteren waar mogelijk.

We faciliteren de uitbreiding en vestiging van een aantal grote innovatieve bedrijven in Almelo zoals VDL Energy Systems, Kees Smit en Plegt-Vos maar ook het MKB die een belangrijke motor is van onze economie. Almelo is door haar centrale ligging, bereikbaarheid en goede bedrijvenlocaties een aantrekkelijke

vestigingslocatie. Omdat de voorraad bedrijvenkavels beperkt is (bijna alle kavels op het XL Businesspark zijn vergeven en ook bedrijvenpark Twente Noord zal waarschijnlijk al dit jaar verkocht zijn) is de uitdaging hoe de bestaande bedrijven te faciliteren in hun groei (en te behouden voor Almelo/Twente) en nieuwe bedrijven een plek te bieden. Overigens is in heel Twente de vraag naar bedrijvenkavels groot en groter dan geprognosticeerd. Verduurzaming, energietransitie en digitalisering zijn belangrijke thema's in de ontwikkeling van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen.

Naast ruimte is ook de beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel steeds meer een uitdaging voor de bedrijven en zet hun (en de Almelo/Twente) concurrentiepositie onder druk. Deze ontwikkeling wordt ook herkend in het onderzoek "De Kracht van Oost 2" (in opdracht van de provincies Overijssel en Gelderland): De maakindustrie in Twente wordt mede dankzij de lokale en regionale netwerken en ondernemerschap snel kennisintensief, maar stuit op een relatief geïsoleerde ligging en in omvang stagnerende beroepsbevolking. Het kennisniveau van de beroepsbevolking in Twente neemt toe maar dit biedt het zittende bedrijfsleven onvoldoende soelaas (aanbod van werk is groter dan de vraag).

Corona is hierin ook een kans gebleken: het oosten lonkt naar diegene die het drukke westen wil ontvluchten. Hierop inspelen vraagt een aantrekkelijk woonklimaat met (nieuwbouw)huizen in het hogere segment en een levendige binnenstad. Met de uitvoering van de nieuwe woonvisie en het programma Binnenstad werken we hieraan. Almelo heeft hier een unieke propositie in Twente met Almelo Waterstad. Maar moet dat profiel nog wel verder uitbouwen. Dat kan door te investeren in nieuwe leisure concepten en arrangementen (het bevaarbaar maken van het Almelo-Nordhornkanaal). Vooral ook nu corona een versnelling betekent in het online shoppen en verminderd (fysiek) winkelaanbod. De verwachting is dat deze trend zich doorzet en dat ook het filiaalbedrijf zich meer zal terugtrekken uit de stad (zie ook Programma Binnenstad). Er moeten nieuwe belevingsconcepten bedacht worden voor bezoekers aan de binnenstad. Het bevaarbaar maken van het Almelo-Nordhornkanaal geeft een enorme boost aan de recreatieve mogelijkheden in de stad. Het verlengt de verblijfsduur van de bezoekers en verhoogt het woongenot. De Stichting Almelo Promotie speelt een belangrijke rol in het promoten van Almelo Waterstad en het aanjagen van nieuwe evenementen. Ondanks het thuiswerken zien we de vraag naar flexibele, kleinere kantoorunits toenemen bij voorkeur vlakbij de binnenstad en het station.

Ontwikkelingen bijstand

Bovenstaande ontwikkeling (de blauwe stippellijn) voor 2021 is gebaseerd op de afgelopen 4 jaren. De gele lijn geeft onze ambitie en inzet weer: na een stijging van het bijstandsbestand in 2020 verwachten we een (lichte) daling te kunnen realiseren als gevolg van het economisch herstel en de mogelijkheid om via fysieke bijeenkomsten meer in te kunnen zetten op werkfit-trajecten en scholing. Waarbij we uitgaan van een afbouw

van de lockdown maatregelen in het eerste half jaar en een beperkt effect op ons bedrijfsleven bij de afbouw van het noodpakket.

We voeren een vervolgonderzoek uit naar het verdeelmodel van de BUIG. Hiermee willen we scherp krijgen wat maakt dat de gemeente Almelo al jarenlang flink tekort komt op het BUIG budget. Op basis van de uitkomsten zal onze inzet zich vervolgens richten op (een lobby op) het aanpassen van het verdeelmodel. En wellicht op het nog effectiever uitvoeren van de Participatiewet.

Ontwikkelingen regionale arbeidsmarkt

Het Rijk investeert in een aanvullend sociaal pakket om de gevolgen van de coronacrisis op het gebied van arbeidsmarktbeleid op te vangen. In te zetten op 4 bouwstenen:

1. Intensieve ondersteuning en begeleiding naar nieuw werk
2. Scholing en ontwikkeling voor behoud van werk
3. Bestrijding van jeugdwerkloosheid
4. Aanpak van armoede en schulden

De extra middelen zijn beschikbaar gekomen voor de arbeidsmarktregio's en voor de individuele partners om nieuwe projecten op te zetten en (baangarantie)trajecten en scholing te kunnen bekostigen.

Ontwikkelingen schulden

Er zijn nog steeds veel Almeloërs met schulden. Bovendien moet de gemeente, op basis van de wet, een grotere rol nemen. Concreet gaat het dan om het overnemen van schulden, zodat een inwoner nog maar één schuldeiser heeft. Dit alles betekent voor ons: meer verzoeken om ondersteuning voor de schuldspecialisten; meer signalen op te pakken vanuit vroegsignalering; en meer aanvragen om bewindvoering en dus aanverwante kosten.

Ontwikkelingen regionale samenwerking

De Twente Board is opgericht om de economische ontwikkeling van Twente een extra impuls te geven waarbij de overheid vooral een ondersteunende en faciliterende rol richting het bedrijfsleven en het onderwijs moet pakken. Een belangrijk actiepunt waar Almelo een trekkersrol in wil vervullen is het opstellen van een integrale ontwikkelstrategie voor Twente als inbreng in de herziening van de POVI (de provinciale omgevingsvisie). De integrale ontwikkelstrategie voor Twente gaat over ruimte, mobiliteit, verstedelijking, leefomgeving en verhouding stad en platteland.

2.2.2 Effect op de ambities en doelstellingen

We houden vast aan de ambities van het programma: Almelo en de regio rondom zijn economisch sterker, met meer groei. Meer Almeloërs zijn aan het werk.

In Almelo zijn meer banen beschikbaar dan er beroepsbevolking is en toch heeft deze stad aanzienlijk meer bijstandsgerechtigden dan andere gemeenten in dezelfde grootteklasse. Er is sprake van een disbalans die jaren geleden is ontstaan en die grote impact heeft op de sociaal economische ontwikkeling van Almelo en op onze begroting. Onze ambitie is om die balans te herstellen ten behoeve van een toekomstbestendig en betaalbaar sociaal domein.

Bij de begroting van vorig jaar hebben we de streefwaarden op de indicatoren (aantal bijstandsuitkeringen en werkgelegenheidsontwikkeling) aangepast op het effect van corona. We hebben corona op dit moment nog niet achter ons gelaten en we kunnen de effecten nog niet overzien. Daarom houden we nu voorlopig vast aan de streefwaarden.

2.2.3 Concrete voorstellen

Het is van belang om de ingezette koers, projecten en initiatieven uit het programma Economie en Participatie volop door te zetten in 2022. Om daar ook in 2022 de vruchten van te kunnen (blijven) plukken:

- De inzet van het ondernemersloket om een goede dienstverlening aan onze ondernemers te kunnen bieden
- De revitalisering van bedrijventerreinen
- Het Twents Huis van de Logistiek
- Samenwerkingen met het Innovatieplatform van Heracles, Ontdek Hightech Almelo, de Hightech Academy.
- Het Schuldenlab en de projecten
- Vervolg mogelijke uitbreiding XL Businesspark

Het blijft een uitdaging om inwoners die al langere tijd in de bijstand zitten weer aan het werk te krijgen. Daarnaast moeten de mensen die als gevolg van de coronacrisis in de bijstand zijn gekomen actief blijven en zo snel mogelijk weer aan het werk. Deze groep krijgt extra aandacht en ondersteuning van de arbeidsmarktcoaches.

Ook maken we gebruik van het Twenteportaal. In dit portaal bieden we werkgevers de mogelijkheid om zelf kandidaten uit ons bestand te selecteren. De inwoners die al wat langer in de bijstand zitten en waarvan is vastgesteld dat regulier werken nu nog niet tot de mogelijkheden behoort gaan we via de maatschappelijk nuttige tegenprestatie activeren. Om werken vanuit de bijstand te stimuleren willen we starten met een premie voor inwoners die (deels) vanuit de bijstand aan het werk gaan (de deeltijdpremie). We zien deeltijdwerk niet langer alleen als middel om volledige bijstandsonafhankelijkheid te bereiken maar ook als doel voor inwoners waarbij volledige uitstroom naar werk niet mogelijk is.

Zoals al eerder aangegeven onderzoeken we de haalbaarheid van de invoering van de Wet Grootstedelijke Problematiek. Met als doel de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van bepaalde wijken in Almelo vergroten en instroom van mensen van buiten Almelo in de bijstand te kunnen beperken. Daarnaast bekijken we ook andere (huisvestings)instrumenten. Afhankelijk van de uitkomsten van dat onderzoek is in 2022 een vervolg nodig in de uitvoering.

We willen profiteren van de extra middelen en projecten die via de arbeidsmarktregio beschikbaar komen. Dat vraagt capaciteit en inzet. Er wordt een regionaal mobiliteitscentrum voor de crisisdienstverlening ingericht, gericht op dienstverlening voor werkbehoud van werkenden. Daarnaast willen we gericht investeren in kwetsbare doelgroepen, die op dit moment een extra achterstand oplopen door corona als het gaat om kansen op de arbeidsmarkt. Daarbij gaat het o.a. over extra inzet van middelen voor jongeren en mensen met een arbeidsbeperking. En is er een pilot "Doorlopende lijn van Zorg naar Werk", waarbij vanuit de samenwerking tussen de gemeente Almelo, werkgevers, zorgpartijen en onderwijsinstellingen, ontwikkeltrajecten worden opgezet voor de doelgroep met een arbeidsbeperking. Voor inwoners met psychische klachten zetten we IPS (Individuele Plaatsing en Steun) trajecten in en wordt via sleutelfiguren intensiever samengewerkt tussen GGZ en gemeente/Werkplein.

Met het Schuldenlab willen we doorgaan en intensiveren om ergere problemen te voorkomen. We doen dit samen met de partners uit de stad waarbij we vooral op preventie inzetten. Daarom willen we door blijven gaan met vroegsignalering. En versterken we het lokale netwerk (zoals Schuldhulpmaatje of Thuisadministratie) om inwoners op te vangen en te helpen. We blijven inzetten op lopende projecten als Collectief Schuldregelen, de doorbraakmethode en de Nederlandse Schuldhulproute zodat we daar in 2022 de effecten van blijven zien.

Om het profiel van Almelo Waterstad te versterken stellen we voor om een vaarroute om en door Almelo mogelijk te maken. Deze investering is meerjarig en vraagt om commitment van partners.

2.3 Programma Binnenstad

2.3.1 Trends en ontwikkelingen (incl. corona-effecten)

Trends en ontwikkelingen:

- Inwoners zijn sinds twee jaar veel positiever over de binnenstad
- Vooral de bereikbaarheid per fiets, het water en de horeca en terrassen worden in Almelo goed gewaardeerd
- Het aantal bedrijven in de binnenstad is licht toegenomen met drie procent (in 2019. Gegevens 2020 nog niet beschikbaar)
- De verwachting is dat het aantal retailbedrijven in de binnenstad de komende periode zal afnemen door verdunning van het aanbod aan filiaalbedrijven en stoppende bedrijven. De horeca zal zich sneller herstellen naar het niveau van voor de crisis, terwijl niet-dagelijkse detailhandel naar verwachting gedeeltelijk zal herstellen.
- Deze terugtrekkende beweging van filiaalketens uit binnensteden biedt tegelijkertijd ook weer kansen, aangezien de binnenstad toegankelijker kan worden voor kleinere, lokale ondernemingen en andere bedrijvigheid dan winkels. Daarmee kan Almelo zich dan juist onderscheiden van grotere steden met vooral filiaalketens.
- De lokaal verzorgende functie van de binnenstad wordt door corona nog eens extra onderstreept. De binnenstad zal relevanter worden voor bewoners uit de directe omgeving. De boodschappenfunctie wordt voor middelgrote steden belangrijker.
- Tot op heden merkt de woningmarkt nog weinig van corona. Het animo voor binnenstedelijk wonen zal naar verwachting de komende periode ook niet minder worden. Dit biedt kansen voor verdere transformatie in de binnenstad.
- De leegstand in de binnenstad van Almelo is de afgelopen jaren afgenomen, maar gezien corona bestaat er wel een risico dat de leegstand de komende periode zal toenemen. Of dit een tijdelijk of permanent effect is, is lastig te voorspellen.
- Op korte termijn zal het aanbod in de binnenstad afnemen doordat bepaalde sectoren (o.a. horeca, cultuur, recreatie, detailhandel) zwaarder zijn getroffen dan anderen. Op langere termijn zal het aanbod zich positief kunnen ontwikkelen als leegstand wordt ingevuld met nieuwe publieksgerichte concepten.

Zie www.binnenstadsmonitoralmelo.nl voor andere relevante binnenstadsontwikkelingen.

2.3.2 Effect op de ambities en doelstellingen

Het afgelopen jaar is natuurlijk een jaar geweest met uitdagingen voor iedereen, maar in het bijzonder voor onze ondernemers en culturele instellingen. De huidige verwachtingen zijn dat de komende periode verdere versoepelingen doorgevoerd kunnen worden en daarmee terrassen, restaurants, winkels, theaters en andere voorzieningen hun deuren weer kunnen openen. De effecten van alle coronamaatregelen op lange termijn zijn echter lastig in te schatten.

De vraag is in hoeverre dit leegstand in de binnenstad of veranderend consumentengedrag zal veroorzaken. Landelijk is de verwachting dat 15% van de bedrijven in de non-foodsector zal stoppen. Maar de vraag is hoe dit precies zijn weerslag zal krijgen in Almelo, en in hoeverre of hoe snel de bezoekersaantallen aan onze binnenstad van voor de crisis zich weer herstellen. De tijd zal het leren. Hoewel we als gemeente niet op alles

invloed hebben, blijven we vanuit het programma Binnenstad inzetten op de ambities zoals deze in de koers voor de binnenstad zijn geformuleerd.

We hebben de doelstelling voor 2022 voor het aantal bezoekers van de binnenstad wel met circa 30 procent naar beneden bijgesteld, maar gaan ons inzetten om in de jaren erna het oorspronkelijke doel alsnog te halen.

Het streven blijft ook om de leegstandsdoelstelling voor het kernwinkelgebied te behouden (0 m² in 2022), ondanks dat deze onder druk staat. We hebben de doelstelling voor de transformatiegebieden en stadskwartieren bijgesteld en streven naar een gelijkblijvende of dalende leegstand ten opzichte van 2018

Door de lange sluiting vanwege de coronamaatregelen staat de bedrijfsvoering voor veel culturele instellingen onder druk. Het risico bestaat dat dit leidt tot een verschraving van het culturele aanbod. Door de lockdown zijn de bewoners het culturele aanbod ook lager gaan waarderen. In 2019 beoordeelden inwoners het culturele aanbod nog met een 6,9. In 2020 was dat een 6,6. De oorspronkelijke doelstelling om in 2022 een 7,0 te halen staat dus onder druk.

Tegelijkertijd met deze mogelijk (tijdelijke) negatieve gevolgen van de coronamaatregelen, constateren we ook dat er verschillende nieuwe ondernemingen in onze binnenstad zijn gestart het afgelopen jaar en zien we een versnelling in de transformatie van panden van winkels naar wonen in de aanloopstraten, waaronder Grotestraat Noord.

Het doorzetten van deze transformatie vraagt wel om een strategische visie op mobiliteit en parkeren in de binnenstad. Er is sprake van een verschuiving van snelle naar langzame mobiliteit. Daarnaast legt het programma in de binnenstad door herontwikkelingen en transformatie druk op de parkeerbalans uitgaande van de huidige normen en richtlijnen. Om onze ambities en doelstellingen voor de binnenstad te kunnen realiseren, zal gekeken moeten worden naar mobiliteit en parkeren in de binnenstad.

2.3.3 Concrete voorstellen

Versterken Transformatie

We stellen voor om nog sterker in te zetten op transformatie. Transformatie concentreert zich tot nu toe vooral in de aanloopstraten, waarbij langdurig leegstaande winkelpanden een andere functie krijgen. Echter, de kans is reëel dat, door bedrijfsbeëindigingen en vertrekkende filiaalbedrijven, er grote gaten gaan ontstaan in de compacte kern en de stadskwartieren. Leegstand hier is veel zichtbaarder dan in de aanloopstraten en is een risico voor de aantrekkelijkheid van de binnenstad van Almelo, waaraan de laatste jaren zo hard is gewerkt. Mocht dit probleem zich gaan voordoen, dan zijn vanaf 2023 eventueel extra middelen nodig.

Bereikbaarheid binnenstad verbeteren

Het bereikbaar houden van de binnenstad voor bezoekers, bewoners en ondernemers is van belang voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de binnenstad. Gezien de veranderende functie van de binnenstad van place to buy naar place to be en de transformatie van winkels naar andere functies in delen van de binnenstad, wordt de ruimte voor de auto in de binnenstad steeds beperkter. Het openbaar vervoer en de fiets bieden een aantrekkelijk alternatief. We stellen daarom voor om de komende jaren in te zetten op het verbeteren van de fietsaantrekkelijkheid (o.a. door verbeteren fietsparkeren) en het verbeteren van het busstation.

Inzetten op herontwikkeling/Stadskade

Na de bouw van Haven-Zuid, de terugkomst van het water in de binnenstad met de havenkom en het opnieuw inrichten van het Marktplaatsplein wordt gestart met de volgende fase, namelijk de herontwikkeling van het gebied Stadskade. De gemeente Almelo en de HMO werken samen aan de ontwikkeling van het deelgebied Stadskade. De Stadskade dient bij te dragen aan de economische vitaliteit, sociale veiligheid, duurzaamheid en

leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad. Voor dit gebied is een plan van aanpak uitgewerkt. Aan de hand daarvan wordt naar verwachting eind dit jaar de gewenste invulling gekozen. Dat wordt vertaald in een concreet uitvoeringsplan en daarbij behorende investeringsbedrag. Ten behoeve van de gefaseerde investeringen stellen wij voor vanaf 2024 oplopende bedragen voor kapitaallasten in te boeken.

Visie op mobiliteit en parkeren

Parkeren is een essentieel vraagstuk binnen de ontwikkeling van de Almelose binnenstad. Het is noodzakelijk om te bepalen hoe Almelo in de toekomst omgaat met mobiliteit en parkeren in de binnenstad.

Bij binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen is het belangrijk om niet alleen te kijken naar parkeernormen, maar ook bijvoorbeeld naar verschillende soorten mobiliteit (auto, fiets, OV), gebruik en ligging parkeervoorzieningen en differentiatie naar doelgroepen. Hoewel dit binnen het project stadskade een belangrijk onderdeel is, is het komen tot deze andere manier van kijken naar mobiliteit en parkeren programma-binnenstad-overstijgend. Het is dan ook van belang dat dit de komende periode gezamenlijk wordt opgepakt vanuit het programma binnenstad en onze verkeersadviseurs.

Inzet op samenwerking

We zetten extra in op verbeterde samenwerking in de binnenstad, onder andere door middel van het invoeren van een bedrijveninvesteringszone (BIZ). Het is van belang, juist in deze tijden, dat ondernemers en eigenaren goed georganiseerd zijn en onderling en met partners in de stad samenwerken.

We blijven inzetten op het versterken van de beleving

We blijven inzetten op het vergroenen van de binnenstad en het versterken van het profiel Almelo Waterstad. Dit doen we om de beleving en aantrekkelijkheid van de Almelose binnenstad verder te versterken. Ook wordt samen met onze partners in de stad gekeken hoe de komende periode een extra inspanning geleverd kan worden om, door activiteiten en (kleinschalige) evenementen, een extra impuls te geven aan de binnenstad en de aantallen bezoekers.

2.4 Programma Veiligheid

2.4.1 Trends en ontwikkelingen (incl. corona-effecten)

De afgelopen jaren hebben we ons ingezet om Almelo veiliger te maken. Het succes is vooral te danken aan een mix van instrumenten en de samenwerking tussen alle veiligheidspartners. Het beleid ten aanzien van veiligheid is op orde en de uitvoering van bestuursrechtelijke maatregelen functioneert goed. Dat willen we graag zo houden. Binnen het veiligheidsdomein kennen wij een aantal kerntaken die onze basis vormen:

- casuïstiek openbare orde en maatschappelijke onrust
- vorm en inhoud van werkzaamheden borgen in beleid voor transparantie en uniformiteit
- diverse preventie activiteiten, zoals bewustwording- en voorlichtingscampagnes
- onderhouden en versterken van de samenwerkingsrelaties met zowel interne als externe partners

Daarnaast is flexibiliteit van belang om bij onvoorziene omstandigheden efficiënt en slagvaardig te kunnen optreden. Deze omstandigheden kunnen ertoe leiden dat prioriteiten en werkzaamheden verschuiven.

Verharding en verplaatsing van ondermijning

We zien dat bepaalde vormen van ondermijning zich verplaatsen en 'harder' worden. Door onze daadkrachtige aanpak van drugsriminaliteit binnen Almelo in woonwijken zien we bijvoorbeeld dat dit zich verplaatst naar het buitengebied of een waterbedefferd heeft naar andere gemeenten. In dit kader zien we ook een ontwikkeling van opkomst van synthetische drugs. We verwachten dat deze trend zich verder doorzet.

Tegelijkertijd zien we dat een krachtig en handhavend optreden vanuit de overheid bijdraagt aan het vertrouwen van onze inwoners in de gemeente.

Doordat er minder fysiek mogelijk is door de corona-maatregelen, zien we een toename en ontwikkeling van gedigitaliseerde criminaliteit: cyber-criminaliteit. Dit is niet gebonden aan gemeentegrenzen, waardoor regionale samenwerking van belang is. Ook zien we een toename in het aantal meldingen en overtredingen inzake illegale prostitutie in de wijken. We maken gebruik van een handhavingsarrangement om deze overtredingen aan te pakken en de overlast in wijken tegen te gaan zodat het woon- en leefklimaat weer wordt hersteld. Verder hebben ondernemers het financieel moeilijker. Het grootste risico in deze crisis is dat financieel noodlijdende bedrijven minder weerbaar zijn voor ondermijnende criminaliteit. Deze bedrijven bieden een uitgelezen kans om geld wit te wassen of worden als een aantrekkelijke locatie gezien die kan dienen als uitvalsbasis voor de criminele activiteiten.

Zorg en Veiligheid

Vaak zien we bij kwetsbare inwoners een opeenstapeling van persoonlijke problemen zoals: eenzaamheid, woningnood, werkloosheid, schulden, psychische klachten, verstandelijke beperking, verslavingen e.d. Deze problematiek kan ertoe leiden dat kwetsbare inwoners eerder slachtoffer kunnen worden van misbruik of in criminaliteit vervallen. Daarnaast kan dit leiden tot overlast en negatieve invloed op de veiligheidsbeleving in de wijken. Blijven inzetten op het versterken van de sociale basis in de wijken is dan ook van groot belang.

Jeugd en Veiligheid

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst, maar diezelfde jeugd is ook kwetsbaar en gevoelig voor criminele invloeden van buitenaf. Jeugdigen zijn volop bezig met het ontdekken van hun individualiteit. Daarbij geldt voor een aantal dat ze een bepaalde bewijsdrift hebben. Met name voor kwetsbare jongeren geldt dat het risico groter is om in aanraking te komen met criminaliteit. We willen voorkomen dat onschuldige overlast zich ontwikkelt tot jeugdcriminaliteit en grensoverschrijdend gedrag en bevorderen dat jeugdigen veilig opgroeien en later als volwassenen volwaardig mee kunnen doen in de maatschappij.

Radicalisering en polarisatie

In de samenleving is sprake van een verscherping van tegenstellingen tussen groepen, die kunnen leiden tot spanningen. Denk hierbij aan de verschillen tussen afkomst, religie, rijk en arm, politieke voorkeur etc. Verschillende actuele maatschappelijke thema's vergroten de tegenstellingen tussen groepen, zoals standpunten over de aanpak van corona, vaccineren, Black Lives Matter, Zwarte Piet discussie, de boerenprotesten. Dit kan leiden tot hardnekkige tegenstellingen, waarbij groepen niet meer bereid zijn om positief met elkaar in gesprek te gaan en bereid zijn steeds verder te gaan om anderen van hun standpunten te overtuigen. Uiteindelijk kan dit leiden tot radicalisering; demonstraties die uit de hand lopen of het aanzetten tot geweld. Polarisation kan de voedingsbodem zijn voor maatschappelijke onrust in de samenleving, dat zich uit in groepen die worden buitengesloten.

2.4.2 Effect op de ambities en doelstellingen

Bovenstaande trends en ontwikkelingen kunnen leiden tot maatschappelijke onrust en zijn een bedreiging voor de veiligheid en integriteit van onze stad. Door in een vroeg stadium nog intensiever samen te werken met interne en externe partners willen wij trends doorbreken van repressie naar preventie. Een goede balans tussen repressieve en preventieve maatregelen draagt bovendien bij aan de veiligheidsgevoelens van onze inwoners en ondernemers en aan het zijn van een betrouwbare en zichtbare partner.

2.4.3 Concrete voorstellen

- Ondernijning is een ingewikkeld probleem dat diep in de samenleving geworteld is. Voor de aanpak ervan is een lange adem nodig. Onze stevige integrale aanpak van ondernijnende criminaliteit en handhaving (lokaal en (boven)regionaal) blijven wij voortzetten en doorontwikkelen, waarbij we inspelen op actuele ontwikkelingen en mogelijkheden.
- Versterken van de weerbaarheid van de overheid om niet onbedoeld criminele activiteiten te faciliteren.
- Versterken van de weerbaarheid van de maatschappij door bewustwording en meldingsbereidheid van de samenleving te verhogen en opwerpen barrières met relevante (private) partners.
- Door meer datagericht te werken willen wij meer werken vanuit overzicht, trends en ontwikkelingen en minder reactief en op basis van incidenten acteren.
- We willen dat zorg- en veiligheidsprofessionals intensiever samenwerken aan concrete veiligheidsvraagstukken en elkaar versterken. De komende jaren moet deze samenwerking verder worden uitgebouwd zodat de professionals elkaar versterken in het dagelijkse werk.
- Het borgen van een thematische aanpak van onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid zoals aanpak personen met verward gedrag, mensenhandel, implementatie aanpak voorkoming escalatie (AVE).
- Bij de aanpak jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit willen wij door middel van vroegsignalering onze (kwetsbare) jeugdigen in kaart brengen en monitoren. Door meer zicht te hebben aan de voorkant, willen wij het verder afglijden van de jeugdige vroegtijdig voorkomen. Dit vraagt om intensivering van onze integrale aanpak door alle betrokken professionals zoals de jongerenwerkers, wijkcoaches, (jeugd)politie en aandachtsfunctionarissen binnen de scholen.
- Het is van belang om polarisatie in een vroeg stadium aan te pakken om escalatie te voorkomen. Dat doen we op verschillende manieren:
 1. Scherp zijn op signalen van polarisatie, met name als er sprake is van radicalisering en de bereidheid om geweld te gebruiken. Alle signalen worden serieus geanalyseerd en waar mogelijk vinden interventies plaats.
 2. Betrokken functionarissen worden getraind om signalen te herkennen en ook preventief op te treden waar mogelijk.
 3. Weten wat er speelt in de samenleving door periodiek in gesprek te gaan met sleutelfiguren in de samenleving. En ze ook met elkaar in gesprek te laten gaan.
 4. Voor een sluitende aanpak is een goede verbinding tussen zorg en veiligheid van groot belang.

2.5 Programma Duurzaamheid

2.5.1 Trends en ontwikkelingen (incl. corona-effecten)

Het onderwerp duurzaamheid is erg actueel, zowel landelijk, regionaal als lokaal. Er zijn verschillende ontwikkelingen die van invloed zijn op het programma Duurzaamheid.

Positieve ontwikkelingen

- De nadruk in de samenleving lijkt steeds meer te liggen op wát we kunnen doen tegen/met klimaatverandering, in plaats van óf we iets moeten doen. Een ieder is zich steeds meer bewust van klimaatverandering en veel mensen zijn bereid een bijdrage te leveren. De vragen die nu leven gaan meer over de manier waarop we dit moeten aanpakken en hoe mensen zelf iets kunnen bijdragen.
- Mensen werken veel thuis. Ook na corona zal er meer vanuit huis gewerkt worden dan voor maart 2020. Hierdoor vinden minder reisbewegingen plaats en is er minder kantooruimte nodig. Online participatie krijgt steeds meer vorm. Ook in de toekomst kan dit een mooie manier zijn om mensen te bereiken die niet naar informatieavonden komen.

- Het herstel vanuit de corona-crisis moet een duurzaam herstel zijn, zo vinden ook de Europese Commissie en onze Rijksoverheid. De combinatie van woningbouw, verduurzaming en stadsontwikkeling kan hier een grote bijdrage aan leveren. Deze drie aspecten kunnen dan ook niet los van elkaar worden gezien, maar kunnen elkaar juist versterken en bijdragen aan de leefbaarheid in onze stad. De duurzame ambities uit de Omgevingsvisie moeten we vasthouden, juist wanneer economisch herstel benodigd is.
- De opwekking van duurzame energie in Almelo gaat voortvarend. Vanuit het programma Duurzaamheid wordt volop ingezet op zon op dak, onder andere door de mogelijkheden continue onder de aandacht te brengen en bedrijven en inwoners hierbij met inhoudelijk advies te faciliteren. Het effect is dat er al 35 megawatt (ongeveer 35 hectare) aan zon op grote daken en op kleine daken 18 megawatt (ongeveer 18 hectare) gerealiseerd is in Almelo. En daarnaast levert zonnepark Aadijk 40 megawatt aan duurzame energie.

Uitdagingen en risico's

- De energietransitie is een complex vraagstuk waarbij draagvlak van inwoners essentieel is. Dit vraagt om maatwerk op inwonersniveau. Inwoners hebben de behoefte om meegenomen te worden in het gehele proces van verduurzaming. Dit is een erg intensief traject, wat vraagt om veel personele capaciteit. Om dit draagvlak te kunnen realiseren is vertrouwen in de gemeente van groot belang. Dit moet verder versterkt worden.
- Ook kunnen door de huidige omstandigheden naar aanleiding van de coronacrisis het verduurzamen van gebouwen, plaatsen van zonnepanelen en aanschaf van elektrische auto's bij bedrijven en inwoners een iets lagere prioriteit krijgen.
- Daarnaast zijn er onzekerheden op het gebied van financiële tegemoetkomingen vanuit het Rijk en de benodigde wettelijke kaders. Er is door het Rijk nog niet tegemoet gekomen aan de voorwaarden die gemeenten via de VNG aan de uitvoering van het Klimaatakkoord hebben gesteld. Het onderzoek naar de uitvoeringskosten is gereed. Hieruit is gebleken dat de uitvoering van het Klimaatakkoord voor gemeenten een majeure opgave is. Pas in de eerste helft van 2022 komt meer duidelijkheid over hoeveel de gemeente kan verwachten. De huidige programmagelden van de gemeente Almelo zijn onvoldoende. Vooruitlopend hierop is een overbrugging noodzakelijk.
- De maximale capaciteit van het elektriciteitsnet is bereikt en moet versterkt worden, dit kost jaren. Nieuwe zonneparken of grote hoeveelheden zonnepanelen op bedrijfsdaken (de zogenaamde grootverbruik-aansluitingen) kunnen tijdelijk niet worden aangesloten. Dit geldt niet voor kleine bedrijven en huishoudens; zij kunnen nog worden aangesloten. De uitplaatsing van het hoogspanningstracé uit de stad en daarmee versterking van het elektriciteitsnet kunnen dit probleem deels oplossen, dit wordt uitgevoerd na 2023.
- Vanwege klimaatverandering krijgen we te maken met extremere weersomstandigheden, zoals hitte, droogte en wateroverlast. De risico's hiervan zijn in beeld gebracht. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om toegankelijkheid van hulpdiensten. Niet alleen de openbare ruimte, maar ook tuinen van inwoners, kunnen een rol spelen bij klimaatadaptatie.

2.5.2 Effect op de ambities en doelstellingen

Naast de doelstellingen uit het programma hebben we ook ambities vastgelegd in de Duurzame Energieladder en de Warmtevisie, en er wordt nu gewerkt aan de klimaatadaptatiestrategie. Voor het realiseren van de programmadoelen hebben we de beleidsfase grotendeels achter ons gelaten en we zitten nu in de uitvoeringsfase.

- Zonder de juiste financiële en juridische randvoorwaarden (voor zowel inwoners als gemeente) kunnen de ambities op het gebied van aardgasvrij in het gedrang komen. Hierin zijn we afhankelijk van externe partijen, met name het Rijk. Als uitgangspunt is in de Warmtevisie opgenomen, dat wanneer de warmtetransitie niet betaalbaar is voor inwoners, we hier niet mee door gaan. Er wordt momenteel al gewerkt aan oplossingen vanuit het Rijk. Via de G40 denken we hier proactief in mee.
- De beperkte netcapaciteit op het elektriciteitsnet kan ervoor zorgen dat de doelstelling duurzame opgewekte energie die is afgesproken in het programma (2022) niet gerealiseerd kan worden. Ook hier zijn we afhankelijk van externe partijen. We kijken samen met de netbeheerder naar mogelijke oplossingen.

2.5.3 Concrete voorstellen

Bij het herstel vanuit de corona crisis moet voldoende aandacht zijn voor duurzaamheid. Bij stadsontwikkelingen moet niet alleen gekeken worden naar economische aspecten, maar moet er ook focus liggen op een leefbare, duurzame stad. Door stadsontwikkeling, woningbouw, de warmtetransitie, klimaatadaptatie en onderhoud openbare ruimte meer te integreren en te koppelen aan wijkaanpakken, kunnen we samen zorgen voor een leefbare stad. De opgaven op verschillende terreinen zijn groot en raken elke inwoner. Wanneer ze los van elkaar gezien worden kunnen ze elkaar schaden, maar gezamenlijk kunnen ze elkaar versterken.

De energietransitie en de klimaatadaptatie slagen alleen als iedereen mee kan doen. Maatwerk en persoonlijke begeleiding is noodzakelijk. We steken meer in op bewustwording door inwoners en bedrijven te stimuleren met het nemen van energiebesparende maatregelen (zoals isolatie), het opwekken van duurzame energie en het vergroenen van hun eigen omgeving. Verduurzaming draagt bij aan de uitstraling en de leefbaarheid van de wijk en dus de stad Almelo. Dit kost tijd aan de voorkant maar levert uiteindelijk een mooie toekomstbestendige stad op waar het fijn leven en werken is.

2.6 Programma Omgevingswet

2.6.1 Trends en ontwikkelingen (incl. corona-effecten)

- De Eerste Kamer bestudeert de uitvoerbaarheid van de wet en de verwachting is dat rond de zomer meer duidelijkheid volgt over de definitieve invoeringsdatum. Vooralsnog gaan we er vanuit dat de wet op 1 januari 2022 wordt ingevoerd.
- De verwachting is dat veel inwoners en bedrijven (initiatiefnemers) nog onder het oude stelsel een vergunningaanvraag in willen dienen voordat de Omgevingswet is ingevoerd. Dit betekent mogelijk een extra hoog aantal vergunningaanvragen.
- Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is aan rijkszijde en leveranciers niet op tijd gereed. De interne voorbereidingen liggen op schema, de software is aangeschaft en er wordt intern geoefend met de software. Wij zijn er klaar voor.
- De winkel is open terwijl we met een grote transformatie bezig zijn, dit wringt met elkaar.

- Vanwege corona en vanwege het hiervoor genoemde punt zijn er minder pilots uitgevoerd en hebben er minder fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden in het kader van het nieuwe manier van werken.
- Het is nog niet bekend wat de structurele financiële effecten zullen zijn van de invoering van de Omgevingswet. In ieder geval zullen er gevolgen zijn voor de leges, deze worden mogelijk naar beneden of naar boven bijgesteld. Er komt een geheel nieuwe legesverordening. De inhoudelijke keuzes die nog gemaakt moeten worden moeten ook vertaald worden naar financiële effecten. Deels zal dit in de loop van dit jaar plaatsvinden daarnaast zullen ook de komende jaren keuzes gemaakt moeten worden in het omgevingsplan die effect zullen hebben op de financiën.
- Vanwege corona is het belang van een goede inrichting van de fysieke leefomgeving nog belangrijker geworden. Met name integraal kijken naar welke maatschappelijke opgaven we moeten/willen realiseren en wat dit betekent voor de fysieke leefomgeving (Omgevingsplan).

2.6.2 Effect op de ambities en doelstellingen

De invoering van de Omgevingswet loopt door tot en met 2029. De ambities en doelstellingen blijven overeind en hier zal de komende jaren nog hard aan gewerkt worden. De doelstelling van het realiseren van een integrale omgevingsvisie is inmiddels gerealiseerd.

Voor het strategische doel: "de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van de regels van het omgevingsrecht vergroten" is het van belang dat de doelen uit de omgevingsvisie worden vertaald naar het omgevingsplan. Concreet betekent dit dat alle regels die gelden voor een bepaald gebied, zowel op het gebied van sociaal als veiligheid en fysiek opgenomen moeten worden in het omgevingsplan. We streven er naar dat het omgevingsplan gereed is in 2025 conform het door het college vastgestelde plan van aanpak.

Eén van de doelen uit het programma is het versnellen en verbeteren van de besluitvorming en één aanvraag (afgehandeld binnen 8 weken), één ingang voor initiatieven en vergunningaanvragen. Voor de realisatie van dit doel zijn inmiddels een intake- en omgevingstafel ingericht. Om deze systematiek goed te laten werken is het van belang dat er nauw wordt samengewerkt met de ketenpartners en dat de kaders aan de voorkant helder zijn zodat er snel ingespeeld kan worden op een initiatief c.q. aanvraag.

De eerstvolgende mijlpaal is 1-1-2022 wanneer de Omgevingswet van kracht wordt. Dan moet voldaan zijn aan de minimale acties zoals de VNG die heeft geformuleerd. Dit vraagt met name in de tweede helft van 2021 nog veel bestuurlijke besluiten en ambtelijke inzet conform de projectplannen.

2.6.3 Concrete voorstellen

Aan de omgevingstafel worden alle verschillende belangen met elkaar gedeeld en wordt besproken hoe het initiatief gerealiseerd kan worden. Bij dit gesprek zijn dus zowel de ketenpartners als de initiatiefnemer zelf aanwezig. Om dit gesprek en deze belangenafweging efficiënt, goed en soepel te laten verlopen is een professioneel en deskundige voorzitter en een secretaris van wezenlijk belang. Het gaat hier over nieuwe taken die voortvloeien uit nieuwe werkwijzen vanuit de Omgevingswet.

Een van de ketenpartners aan de omgevingstafel is de GGD. De GGD dient in voorkomende gevallen advies uit te brengen over initiatieven die de volksgezondheid raken. Deze verplichte advisering i.h.k.v. verlengd lokaal bestuur is een nieuwe taak voor de GGD en betekent een uitbreiding van hun takenpakket.

Op de onderdelen waar vertraging is opgelopen is er de komende jaren nog voldoende ruimte om deze vertraging weer in te lopen. De realisatie van de volledige implementatie van de Omgevingswet loopt nog door tot en met 2029.

2.7 Programma Nieuwstraatkwartier

2.7.1 Trends en ontwikkelingen (incl. corona-effecten)

- Veel activiteiten liggen door corona stil, dit raakt de contacten met en tussen inwoners in de wijk en dat:
 - Vertraagt de uitbouw van de aanpak van programma Nieuwstraatkwartier.
 - Kan het vertrouwen van inwoners in de toekomst van de wijk en in de gemeente en andere (overheids-) organisaties negatief beïnvloeden.
- Door corona gedwongen spelen de contacten zich op afstand af. E-participatie biedt kansen om de communicatie met bewoners vorm te geven. Ontwikkeling van randvoorwaarden voor e-participatie verdient prioriteit. Via online manieren kunnen we inwoners betrekken wanneer dit fysiek niet mogelijk is.
- De energietransitie is een opgave voor iedereen en in het bijzonder voor inwoners van kwetsbare wijken:
 - Werken aan bewustwording.
 - De leefbaarheid en de uitstraling in het Nieuwstraatkwartier verbeteren door de duurzaamheidsopgave.
- Ervaringen in andere kwetsbare wijken in het land leren dat een gedragen aanpak vraagt om een geduldig langjarig proces. Het gaat om bouwen aan vertrouwen en een gezamenlijk gedragen visie. We zijn net begonnen in het Nieuwstraatkwartier. Vraagstukken als bevordering van de leefbaarheid, het tegengaan van ondermijning en de energietransitie vragen langdurige aandacht. Dit maakt dat stoppen voordat de, in het programmacontract afgesproken, 10 jaar voorbij zijn geen optie is.

2.7.2 Effect op de ambities en doelstellingen

- Programma Nieuwstraatkwartier investeert in het opbouwen van relaties met inwoners, ondernemers en organisaties.
 - Contacten die er al zijn, onderhouden we op afstand. Verdere uitbouw van relaties is nu niet mogelijk.
 - Er is een risico dat we straks opnieuw moeten investeren in het opbouwen van de relaties met inwoners.
- E-participatie biedt kansen, zeker in corona-tijd. Vraagstuk is welke vormen aansluiten bij de inwoners van het Nieuwstraatkwartier.
- In het Nieuwstraatkwartier wonen huiseigenaren met een smalle beurs in oudere woningen (in een gedateerde technische staat):
 - Niets doen is geen optie! Door de verwachte stijging van de kosten van (fossiele) brandstof, gaat een steeds groter deel van het inkomen van deze huiseigenaren naar de energiekosten. Met als risico energiearmoede en een verdere toename van achterstand.
 - De energietransitie biedt kansen. Bij een verouderde woning gaan verduurzaming en verbetering hand in hand omdat pas na de verbetering van de woning, de verduurzaming kan renderen. De energietransitie biedt kansen om de woning te verbeteren.
 - Verbeterde woningen hebben een positief effect op de uitstraling van de woningen en de leefbaarheid in de wijk.

2.7.3 Concrete voorstellen

Energietransitie als integrale wijkaanpak

In kwetsbare wijken gaat de energietransitie hand in hand met andere maatschappelijke opgaven. Verduurzaming van particulier woningbezit rendeert alleen wanneer dit samengaat met een investering in de bouwkundige staat van de woning. Verbeterde woningen dragen bij aan de uitstraling en de leefbaarheid van de wijk. In het Nieuwstraatkwartier blijven we de energietransitie aanjagen door:

- Concrete acties om te investeren in het vergroten van de bewustwording voor duurzaamheid en verbetering.
- De stratenacties met de bakfiets voor de Regeling Reductie Energiegebruik. Hiermee brengen we het gesprek met huiseigenaren over duurzaamheid en verbetering van woningen op gang. De aanpak sluit aan bij de vragen en behoeften van huiseigenaren.
- Verder uitbouwen van de aanpak met maatwerk en persoonlijke begeleiding. Deze aanpak bewees zijn meerwaarde.
- Deze aanpak doorontwikkelen voor de aanpak in andere kwetsbare wijken.

Bedrijfsterrein Achter de molen

In 2021 wordt de scenarioanalyse opgeleverd. Uitgangspunt is dat het bedrijfsterrein een meerwaarde krijgt voor de wijk én de stad. Na vaststelling van het gewenste scenario wordt een businesscase opgesteld voor de uitvoering van het scenario.

Witvoeten- en Gravenstraat

Voor de inrichting van de openbare ruimte in de Witvoeten- en Gravenstraat stelden gemeente en Beter Wonen in 2020 een plan op. In 2021 startte de uitvoering met de sloop en nieuwbouw van de woningen. Bij de nadere invulling van het plan worden de toekomstige bewoners betrokken. In 2022 volgt de oplevering van de aardgasvrije woningen en vervolgens de openbare ruimte.

Acaciaschool

Beter Wonen geeft uitvoering aan de plannen voor de nieuwe invulling van het pand van de voormalige Acaciaschool. Bij de ontwikkeling van dit plan trekken Beter Wonen en gemeente samen op om dit icoon in de wijk beter tot zijn recht te laten komen. Bij de ontwikkeling van dit plan is aandacht voor het waterprobleem in dit deel van de wijk.

Uitwerking van bewonersinitiatieven als:

- Inrichting hondenspeelveld hoek Rohofstraat en Nieuwstraat.
- Inrichting braakliggend terrein Mezenstraat.
- Opruimen van zwerfvuil.

3. Overige thema's

3.1 Wijkopgaven

Eind 2020 is voor elke wijk/dorp een wijkopgave vastgesteld die de opgaven bevat voor de desbetreffende wijk/dorp. De huidige wijkopgaven hebben een tijdspanne van twee jaar. Dit is een bewuste keuze zodat de nieuw vast te stellen wijkopgaven aansluiten bij de volgende collegeperiode. In 2022 worden nieuwe wijkopgaven ontwikkeld tot integrale gemeentelijke opgaven per wijk of dorp. Ook doelen en opgaven van bijvoorbeeld Veiligheid, Toezicht en Handhaving, Uitvoering Fysiek, Uitvoering Sociaal en de verschillende programma's vinden daarin een plek, evenals de inbreng van de wijkbewoners. Stadsbrede thema's worden vertaald naar het niveau van de wijken/dorpen.

In de komende periode wordt uitvoering gegeven aan de huidige wijkopgaven. Daarin zijn concrete opgaven geformuleerd. Voorbeelden hiervan zijn :

- Aadorp: Onderzoeken transformatiemogelijkheden voormalige basisschool Aadorp;
- Binnenstad: Terugdringen overlast Amaliaplein.
- Bornerbroek: Actief meedenken met het verbeteren van de exploitatie van Stichting Kulturhus die het Brookshoes, De Latei en Waterinfocentrum Peeze beheert en exploiteert.
- De Riet /Nieuwland: De jeugd bewust maken van de aspecten van zwerfvuil door het zakgeldproject door te zetten.
- Hofkamp: Bij een aantal oversteekplaatsen die volgens bewoners onvoldoende zichtbaar waren is ledverlichting geplaatst.
- Nieuwstraatkwartier: Realiseren van een activiteitenkalender voor het Smorreveld, realiseren van gevel tuinieren aan de Ambtstraat en Lindestraat.
- Noorderkwartier: Buurtbewoners Vriezenveenseweg beheren plantenbakken die zijn geplaatst om stoeparkeren te verhinderen.
- Ossenkoppelerhoek: Realiseren van een hondenloopren in het Beeklustpark o.l.v. bewonerswerkgroep. Door middel van buurtacties de Boomplaats en haar inwoners beter leren kennen en sociaal netwerk in kaart brengen.
- Schelfhorst: Inzet op verbinding met jongeren vanuit jongerenwerk als preventief middel rondom overlast.
- Sluitersveld: Prioritering gegeven aan speellocaties. Verbinding met buurthuis en kindcentrum daardoor signalen tijdig ondervangen.
- Wierdensehoek: Samen met bewoners en gemeentelijk groenbeheer bepalen hoe verspreid liggende kleine stukjes groen aan bewoners in gebruik kunnen worden gegeven.
- Windmolenbroek: Samen met het bestuur en andere partners in de wijk (Beter Wonen, Avedan) gaan we werken aan meer (maatschappelijke) initiatieven in het Noaberhoes.

Bij de programmabegroting 2021 is een deel van het budget wijksturing (145.000 euro) eenmalig aangewend ten behoeve van dekking van het faseren van de bezuinigingen op culturele en sociaal/maatschappelijke instellingen. Door het college is aangegeven dat hierdoor het behalen van de doelstellingen uit de wijkopgaven bijgesteld en/of getemporeerd wordt.

Door corona zijn veel bewonersinitiatieven stil gevallen. Verwacht wordt dat deze bewonersinitiatieven na corona weer opgepakt worden. Daarnaast zullen ook nieuwe initiatieven ontstaan. De wijkondersteuner ondersteunt deze bewonersinitiatieven. Dit betekent dat er meer inzet van de wijkondersteuner nodig is.

Eén doelstelling die in meerdere wijkopgaven terugkomt, is het versterken en uitbreiden van het sociaal maatschappelijk netwerk. Met een goed functionerend netwerk wordt snel geschakeld op thema's of situaties

die zich voordoen in de wijken en dorpen. De wijkondersteuner is een belangrijke partner in het versterken van deze sociale netwerken. Daarnaast heeft de wijkondersteuner een signalerende rol, in voorkomende gevallen wordt doorverwezen naar voorliggende voorzieningen. Dit voorkomt vraag naar duurdere zorg.

Het wijkkompas dat uit meerdere objectieve en subjectieve gegevens bestaat wordt als indicator gebruikt voor de wijkopgaven. Omdat blijkt dat de subjectieve gegevens die via het Almelo Panel worden verkregen niet representatief zijn, gebruiken wij alleen de objectieve gegevens. Samen met Kennispunt Twente wordt het wijkkompas doorontwikkeld.

3.2 Stadsontwikkeling

De stad verandert continu. Van kleine veranderingen tot grote opgaven en ingrepen in ons stedelijk weefsel. De afgelopen jaren is ook in Almelo veel veranderd en zijn er al mooie ontwikkelingen gerealiseerd. De ontwikkeling van het Indiëterrein, de nieuwe havenkom en het XL Businesspark zijn hiervan enkele voorbeelden. Bedrijven, marktpartijen en bezoekers weten ons steeds beter te vinden. Almelo is gastvrij, verrassend, dichtbij, persoonlijk en eigenzinnig. Maar ook ambitieus en ondernemend. Almelo heeft een centrumfunctie voor de regio met een diversiteit aan voorzieningen en natuurlijk Eredivisieclub Heracles.

Om deze positieve trends en eigenschappen verder uit te kunnen bouwen en ons van daaruit door te ontwikkelen naar een stad in balans, is de komende jaren extra inspanning nodig rondom stadsontwikkeling. De afgelopen jaren is vooral gewerkt aan opgaven en projecten die al liepen of waar marktpartijen het initiatief hebben genomen. De druk op de woningmarkt neemt echter toe en vanuit het Rijk en de provincie wordt er voor deze extra opgave ook naar Almelo gekeken. Daarnaast zien wij nog gaten in ons stedelijk weefsel, bijvoorbeeld rondom het station.

Met onze focus op lopende plannen en projecten, is de afgelopen jaren te weinig geïnvesteerd in de voorbereiding en uitwerking van plannen en projecten vanuit visie en ambitie voor de toekomst. Ook is de personele bezetting op het gebied van stadsontwikkeling in onze organisatie vrijwel verdwenen. Daardoor zijn wij ook onvoldoende in beeld bij de provincie en het Rijk.

De komende jaren willen wij daarom nadrukkelijk meer invulling geven aan de verdere (door)ontwikkeling van de stad. Vanuit onze eigen identiteit en kracht zetten wij met een krachtige visie en heldere koers de volgende stappen. Deze zijn gericht op ontwikkeling en groei, waarbij onze ligging, de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten worden benut.

De gemeente Almelo heeft een Omgevingsvisie en een Woonvisie vastgesteld als richtinggevend perspectief voor de leefomgeving. Met deze visies als basis, willen wij in de doorontwikkeling van onze stad de komende jaren een aantal prioriteiten en strategische opgaven verder vorm en inhoud geven.

Wij kiezen daarbij voor herstructurering en verduurzaming van wijken met leefbaarheidsopgaven, transformatie van verouderde binnenstedelijke bedrijventerreinen en de programmering van woningbouw op (potentiële) ontwikkellocaties. De strategische opgaven die we daarbij onderkennen zijn de binnenstad, de spoorzone (stationsgebied, Kerkelanden, bedrijventerrein Achter de molen) en de wijken Nieuwstraatkwartier en Ossenkoppelerhoek. De komende periode zullen deze opgaven verder worden uitgewerkt.

Rondom deze opgaven pakken wij de regie, maar blijven wij vanzelfsprekend actief de samenwerking zoeken met onze partners uit de stad, de provincie en marktpartijen. Samen met de genoemde partners werken wij de komende jaren verder aan een aantrekkelijke en eigenzinnige stad in balans.

4. Financieel meerjarenperspectief

4.1 Financieel meerjarenperspectief 2022-2025

Ontwikkelingen

In deze paragraaf staat het financieel meerjarenperspectief 2022-2025 centraal. Dit perspectief komt tot stand tegen de achtergrond van een aantal landelijke- en gemeentelijke ontwikkelingen in het financiële domein die wij hieronder uiteenzetten.

Economische gevolgen coronacrisis

Het Centraal Planbureau schrijft in het Centraal Economisch Plan 2021 dat het economisch herstel in het tweede kwartaal van 2021 geleidelijk op gang komt. Eind 2021 komt de omvang van de economie weer boven het niveau uit van eind 2019. Deze raming gaat uit van de huidige beleidsvoornemens van de regering waarin de steunmaatregelen eind juni aflopen. De consumptie zal sterk toenemen zodra winkels en horeca weer helemaal opengaan en besmettingsangst bij consumenten afneemt doordat meer personen gevaccineerd zijn. De tijdens de coronarecessie sterk toegenomen besparingen maken een sterke consumptiegroei mogelijk. Investerings reageren positief op de toenemende omzet en gunstiger omzetverwachtingen, ondersteund door lage financieringskosten vanwege de lage rentestanden.

De werkloosheid loopt landelijk op tot 5 procent van de beroepsbevolking rond de jaarwisseling, om vervolgens af te nemen tot 4,5 procent eind 2022. Zoals gebruikelijk komt het economisch herstel pas later, in de loop van 2022, tot uitdrukking in een afname van de werkloosheid. De werkloosheid is voor 2021 en 2022 neerwaarts bijgesteld ten opzichte eerdere ramingen, voornamelijk door de onverwachte verdere daling van de werkloosheid eind 2020. Voor Twente heeft Kennispunt Twente het werkloosheidspercentage voor 2021 geraamd tussen de 4,1 en 4,5 procent. De Twentse werkloosheid blijft daarmee waarschijnlijk voor het derde jaar onder het Nederlandse gemiddelde. Kennispunt Twente raamt een werkloosheidspercentage eind 2021 van 4,6 tot 5,0 procent.

Het verloop van de coronapandemie is ongewis. De vaccinaties geven wel uitzicht op een sterke vermindering van het aantal ziekenhuisopnames. Wel is er onzekerheid over de tijdige levering van vaccins en over de bescherming die zij bieden tegen nieuwe varianten van het coronavirus. Het is onduidelijk hoe voorzichtig consumenten blijven en hoe snel contactbeperkende maatregelen zullen worden versoepeld.

Herijking gemeentefonds

In de raadsbrieven over de decembercirculaire 2020 ([RAAD-6448](#)) en de maartbrief 2021 ([RAAD-6612](#)) van het gemeentefonds bent u kort geïnformeerd over het proces van de herijking van het gemeentefonds. Tot medio mei zijn er geen nieuwe ontwikkelingen geweest. We verwachten dat de fondsbeheerders begin juni met een aangepast verdeelvoorstel komen.

Het jaar 2020 is financieel goed afgesloten door incidentele meevallers

Het financiële resultaat in de jaarverantwoording 2020 komt uit op 2,1 miljoen euro voordelig. In de raadsbrief Jaarverantwoording 2020 op hoofdlijnen ([RAAD-6502](#)) is de raad hierover vroegtijdig geïnformeerd. In de raadsbrief is toen een belangrijke kanttekening gemaakt dat het resultaat positief wordt beïnvloed door incidentele meevallers, zoals de vrijval uit de verliesvoorziening RBT/XL-Businesspark van 1,7 miljoen euro en voordelig resultaat op de grondexploitaties van 1,2 miljoen euro. Zonder deze incidentele meevallers is er sprake van een nadelig structureel rekeningresultaat. Na vaststelling van de concept jaarverantwoording eind maart heeft de accountantscontrole plaatsgevonden. De controle heeft niet geleid tot een bijstelling van het financiële resultaat.

Financieel meerjarenperspectief 2022 t/m 2025

Hieronder presenteren we het financieel meerjarenperspectief 2022 t/m 2025. Dit perspectief wordt in een aantal stappen opgebouwd. De eerste stap en tevens het uitgangspunt is het vastgestelde perspectief uit de programmabegroting 2021 ([RAAD-6242](#)). De tweede stap is het verwerken van reeds bekende mutaties, zoals de raadbesluiten over het nieuwe Sportpark ([RAAD-6559](#)), de verkabeling van hoogspanningsleidingen ([RAAD-6078](#)) en de actualisatie van de nota kapitaalgoederen openbare ruimte ([RAAD-6550](#)). In de stappen daarna worden de nieuwe ontwikkelingen, investeringen en dekkingsmaatregelen weergegeven. Tot slot bespreken we de onzekerheden die mogelijk op termijn het financiële perspectief beïnvloeden.

Financieel meerjarenperspectief hoofdlijnen

Het vertrekpunt, de programmabegroting 2021, liet een mooi perspectief zien met oplopende saldi tot 1,2 miljoen euro in 2024. In deze perspectiefnota wordt het financieel meerjarenperspectief uit de programmabegroting geactualiseerd. Belangrijke ontwikkelingen in het geactualiseerde perspectief zijn de herijking van het gemeentefonds, de bijgestelde bijdrage aan het RBT/XL Businesspark en de investering voor het bevaarbaar maken van het kanaal Almelo-Nordhorn. Het geactualiseerde perspectief kent in de jaren 2022 en 2024 voordelen van respectievelijk 440.000 euro en 630.000 euro. In 2023 en 2025 is het perspectief in evenwicht.

Het structurele resultaat, waarbij wordt gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten, is sluitend voor alle jaren. Het structurele perspectief laat wel een geleidelijke verlaging zien van 2,8 miljoen euro voordeel in 2022 naar een evenwicht in 2025. Een belangrijke verklaring hiervoor zijn de toenemende structurele kapitaallasten voor de openbare ruimte en voor andere investeringen, zoals voor een vernieuwd Sportpark en het bevaarbaar maken van het kanaal Almelo-Nordhorn. De toename van de structurele kapitaallasten zal na 2025 doorzetten.

Financieel Meerjarenperspectief (FMP)	2022	2023	2024	2025
Stand programmabegroting 2021	-0,50 V	-0,27 V	-1,20 V	-1,20 V
Bekende ontwikkelingen				
Toevoegen jaarschijf 2025				0,10 N
Nieuwbouw Sportpark - Zwembad (RAAD-6559)			0,22 N	0,22 N
Verkabeling hoogspanningsleidingen (RAAD-6078)				0,07 N
Nota kapitaalgoederen openbare ruimte (RAAD-6550)	0,18 N	0,16 N	0,13 N	0,10 N
Stelpost kapitaallasten NKG				0,47 N
Regio Twente Twenteboard		0,30 N	0,30 N	pm
Ingroei weerstandsvermogen				
Nieuwe ontwikkelingen				
Herijking gemeentefonds		-0,24 V	-0,24 V	-0,24 V
Personele inzet Stadsontwikkeling	0,40 N	0,40 N	0,40 N	0,40 N
Besparing op ambtelijke organisatie	-0,20 V	-0,30 V	-0,40 V	-0,40 V
Indexatie vrouwenopvang (centrumgemeente Enschede)	0,04 N	0,06 N	0,09 N	0,11 N
Bijdrage RBT/XL Businesspark	-0,57 V	-0,24 V	-0,21 V	-0,21 V
Terugkoopverplichting brandweerkazernes	0,07 N	0,07 N	0,07 N	0,07 N
Beheercentrale verkeersregelinstallaties	0,03 N	0,03 N	0,03 N	0,03 N

Financieel Meerjarenperspectief (FMP)	2022	2023	2024	2025
Taakstelling energiebesparing	0,10 N	0,10 N	0,10 N	0,10 N
Kwalitatieve investeringsagenda				
Uitvoeren motie groen-blauw				
1) Bevaarbaar maken kanaal Almelo-Nordhorn	0,01 N	0,05 N	0,09 N	0,24 N
2) Investeren in groen-blauw in de wijken	0,05 N	0,05 N	0,05 N	0,05 N
Klimaatadaptatie (stimuleringsfonds)	0,08 N	0,08 N	0,08 N	0,08 N
Verhogen onderhoudsniveau grijs / groen	0,30 N	0,30 N	0,30 N	0,30 N
Stadskade	pm	pm	0,15 N	0,30 N
Huisvesting / gemeentewerf		pm	pm	pm
Overige investeringen				
Ontwikkelstrategie XL Businesspark 2 / Kanaalsprongzone	0,08 N			
Dekkingsmaatregelen				
Verhoging precario- en toeristenbelasting		-0,04 V	-0,07 V	-0,07 V
Structurele verlaging BUIG / P-wet	-0,50 V	-0,50 V	-0,50 V	-0,50 V
Totaal mutaties	0,07 N	0,28 N	0,58 N	1,21 N
Stand perspectiefnota 2021	-0,44 V	0,00 V	-0,63 V	0,00 V
waarvan incidentele baten en lasten	0,14 N	-0,56 V	0,36 N	
waarvan dotatie financieel herstel	2,25 N	2,25 N		
Structureel perspectief	-2,83 V	-1,69 V	-0,99 V	0,00 V

-/- = voordeel en + = nadeel (bedragen x 1 miljoen euro)

Voordelige resultaten uit de programmabegroting 2020

Bij de programmabegroting 2021 is voor de laatste keer het financieel meerjarenperspectief gepresenteerd. Dit financieel perspectief liet voor de jaren 2021 tot en met 2024 voordelige resultaten zien, oplopend naar 1,2 miljoen euro voordelig in 2024. Een belangrijke randvoorwaarde is dat de totale bezuinigingsopgave, zoals weergegeven in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting 2021, wordt gerealiseerd.

Bekende ontwikkelingen

Toevoegen jaarschijf 2025

De nieuwe jaarschijf 2025 wordt toegevoegd aan het financieel meerjarenperspectief. Basis voor de jaarschijf 2025 is de jaarschijf 2024 uit de programmabegroting 2021. De stelposten voor nieuw beleid en areaaluitbreiding zijn aan de jaarschijf toegevoegd. Gelet op de nieuwe ontwikkelingen en voorstellen in deze perspectiefnota kunnen de stelposten eenmalig, maar structureel worden verlaagd.

Nieuwbouw Sportpark (Zwembad) (RAAD-6559)

De raad heeft ingestemd met een krediet van 20,9 miljoen euro voor de realisatie van het sportcomplex Sport Almelo. De jaarlijkse kapitaallasten van 807.000 euro worden grotendeels gedekt uit de vrijval van de exploitatiekosten van het oude zwembad, de stelpost kapitaallasten onderwijshuisvesting, en vrijval van kosten voor groot onderhoud. Het resterende deel van 217.000 euro wordt in deze perspectiefnota verwerkt in het financieel perspectief.

Verkabeling hoogspanningsleidingen (RAAD-6078)

Voor het ondergrond brengen van de hoogspanningslijn in Almelo heeft de gemeenteraad gekozen voor de variant waarbij de verkabeling om de stad heen zal gaan. Hierdoor zal een meer toekomstbestendige oplossing ontstaan die ook minder (tijdelijke) overlast in de stad veroorzaakt. De verwachte kapitaallasten vanaf 2025 zijn ongeveer 65.000 euro in het eerste jaar, waarna de kapitaallasten jaarlijks afnemen.

Nota kapitaalgoederen openbare ruimte - actualisatie 2021 t/m 2024 (RAAD-6550)

In 2019 heeft de raad de Nota kapitaalgoederen openbare ruimte 2019-2022 vastgesteld. Deze nota is onlangs geactualiseerd voor de periode 2021-2024. Het uit de nota voortkomende financiële effect wordt in het kader van deze perspectiefnota verwerkt in het financieel meerjarenperspectief.

Stelposten kapitaallasten Nota kapitaal goederen

Als gevolg van de doorstijgende kapitaallasten van vervangingsinvesteringen nemen de benodigde middelen voor de instandhouding van onze kapitaalgoederen jaarlijks toe met circa 470.000 euro. Op de middellange termijn, beginnend in de periode 2025-2030 maar vooral daarna, zal de vervangingsbehoefte verder toenemen. Dit heeft vooral te maken met de leeftijd van de uitbreidingswijken uit de jaren '70 en '80 (Schelfhorst en Windmolenbroek), waar bijvoorbeeld veel areaal aan verharding en groen ligt.

De stijgende kapitaallasten zijn een zorgpunt. Een eenvoudige oplossing voor de stijging is er niet. De vervangingsinvesteringen zijn noodzakelijk en door de jaarlijkse stapeling van de kapitaallasten zullen ze meerjarig door blijven stijgen. Wel zal getracht worden de stijging van de kapitaallasten te beheersen en de stijging waar mogelijk af te vlakken. Bij geplande vervangingsinvesteringen wordt kritisch gekeken of een object kan worden afgestoten (bijv. een brug) of in omvang kan worden verminderd (bijv. verharding). Hierbij zal de vraag leidend zijn; wat levert het de stad op. Kan de vereiste functionaliteit en kwaliteit bereikt worden door areaal af te stoten of anderszins in te richten tegen lagere kosten.

Regio Twente Twenteboard ([RAAD-6474](#))

Het Algemeen Bestuur Regio Twente heeft besloten om t/m 2024 9,01 euro per inwoner per jaar beschikbaar te stellen voor de werkorganisatie Twente Board Development. In de programmabegroting is 8,50 euro per inwoner per jaar beschikbaar, waarvan 4 euro voor de Regio Deal. Deze 4 euro per inwoner per jaar is tot en met 2022 beschikbaar. Voor de jaren 2023 en 2024 dient het bedrag van 4 euro per inwoner per jaar (totaal jaarlijks 300.000 euro) in het perspectief te worden opgenomen.

Ingroeipad weerstandsvermogen ([RAAD-6246](#))

Bij de vaststelling van de Kadernota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2020-2024 heeft de raad besloten om de ratio weerstandsvermogen te verhogen van 1,0 naar 1,2. Bij de besluitvorming was de verwachting dat daarvoor aanvullend gespaard moest worden. Dat is op basis van de laatste risico-inventarisatie niet nodig. Volgens de laatste inzichten zal in 2022 een ratio weerstandsvermogen van 1,2 worden bereikt.

Weerstandscapaciteit	2020	2021	2022	2023	2024
Beschikbaar weerstandsvermogen	10,7	10,7	14,3	16,5	18,8
Spaarbedrag financieel herstel in FMP		3,6	2,3	2,3	0
Totaal beschikbaar (ultimo jaar)	10,7	14,3	16,6	18,8	18,8
Benodigde weerstandscapaciteit					
Regulier	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4
Grondexploitaties	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1
Totaal benodigd	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
Weerstandsratio (beschikbaar / benodigd)	0,86	1,14	1,33	1,50	1,50

Bedragen x 1 miljoen euro

Nieuwe ontwikkelingen

Herijking gemeentefonds

Het Rijk heeft de voorlopige uitkomsten van de herijking van het gemeentefonds gepresenteerd, met daarin de voorlopige herverdeeleeffecten per gemeente uitgedrukt in een bedrag per inwoner. Deze voorlopige herverdeeleeffecten zijn gebaseerd op het onderzoeksjaar 2017. Het totale herverdeeleeffect voor Almelo is vooralsnog 240.000 euro per jaar.

In het vervolgproces van de herijking van gemeentefonds zal eerst de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gevraagd worden om een advies uit te brengen over de keuzes die gemaakt zijn in de nieuwe verdeling. De ROB wordt gevraagd te adviseren of de nieuwe verdeling invulling geeft aan de doelen en de uitgangspunten van het gemeentefonds en of de belangrijkste knelpunten zijn opgelost. Na ontvangst van het advies van de ROB volgt de adviesaanvraag aan de VNG. De invoering van het nieuwe verdeelmodel wordt overgelaten aan een nieuw kabinet en is voorzien per 1 januari 2023.

Personele inzet Stadsontwikkeling

De komende jaren willen wij invulling geven aan de (door)ontwikkeling van de stad. Om positieve trends en eigenschappen verder uit te kunnen bouwen en door te ontwikkelen naar een stad in balans, is extra inspanning nodig rondom het thema stadsontwikkeling. Met een krachtige visie en heldere koers worden stappen gezet gericht op ontwikkeling en groei, waarbij onze ligging, de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten worden benut. De gemeente Almelo heeft een Omgevingsvisie en een Woonvisie vastgesteld als richtinggevend perspectief voor de leefomgeving. Met deze visies als basis, willen wij in de doorontwikkeling

van onze stad een aantal prioriteiten en strategische opgaven verder vorm en inhoud geven. Hierin blijven wij actief de samenwerking zoeken met onze partners uit de stad, de provincie en marktpartijen. Samen met de genoemde partners werken wij verder aan een aantrekkelijke en eigenzinnige stad in balans.

Besparing op ambtelijke organisatie

De gevraagde personele inzet voor Stadsontwikkeling wordt op termijn structureel gedekt door een besparing op de ambtelijke organisatie. Dit betekent in de praktijk een verschuiving van taken en werkzaamheden.

Indexatie vrouwenopvang (centrumgemeente Enschede)

Centrumgemeente Enschede voor Vrouwenopvang gaat voortaan de bijdragen voor indexering jaarlijks factureren aan de Twentse gemeenten. De reden hiervoor is dat de middelen voor de indexatie van het budget Vrouwenopvang niet door de centrumgemeente maar door alle individuele gemeenten jaarlijks wordt ontvangen. Centrumgemeente Enschede stelde deze aanpassing voor zodat in de jaarlijkse subsidie aan de partners een passende indexatie kan worden verstrekt.

Bijdrage RBT/XL Businesspark

Op de exploitatie van het erfpachtbedrijf van het RBT/XL Businesspark wordt een positief resultaat voorzien van jaarlijks 1,1 miljoen euro, geleidelijk oplopend tot 1,5 miljoen euro. Het is daardoor niet langer nodig om de afdracht aan het fonds bovenwijkse voorzieningen en de parkmanagementbijdrage aan de deelnemers te factureren. Vanaf 2022 daalt de jaarlijkse bijdrage van de gemeente Almelo hierdoor met ongeveer 125.000 euro.

Verder ontvangt de gemeente Almelo op basis van de gemeenschappelijke regeling een bijdrage van 6 euro per vierkante meter uitgegeven grond op het XL Businesspark. De verwachte opbrengsten zijn geactualiseerd op basis van de meest recente uitgifteprognose/fasering. In 2022 leidt dit tot een voordeel van 400.000 euro. In de periode 2023-2028 bedraagt het voordeel jaarlijks 50.000 euro. Hier tegenover staat in 2021 een eenmalig nadeel van 290.000 euro, als gevolg van het doorschuiven van een aantal kavelverkoop van 2021 naar 2022.

Het resterende voordelig saldo vanaf 2022 wordt verklaard door een lagere noodzakelijke onderhoudsbijdrage.

Terugkoopverplichting brandweerkazernes

Bij de oprichting van de Veiligheidsregio Twente (VRT) zijn 3 brandweerkazernes overgegaan van de gemeente naar de VRT. Daarbij is afgesproken dat bij leegstand de kazernes weer worden teruggenomen door gemeente tegen dezelfde voorwaarden als bij de overgang. De VRT heeft verzocht om de kazernes Noord en Zuid terug te nemen. De terugname leidt tot nadeel van ongeveer 70.000 euro per jaar vanwege onderhouds- en kapitaallasten.

Beheercentrale verkeersregelinstallaties

De beheercentrale stuurt de verkeersregelinstallaties en het parkeerverwijssysteem aan. Door de afloop van een provinciale subsidie stijgen de jaarlijkse kosten voor Almelo met 32.000 euro per jaar.

Taakstelling energiebesparing

De afgelopen jaren zijn verschillende maatregelen genomen om te besparen op energie. Voorbeelden zijn de omschakeling naar LED in openbare verlichting, het verwijderen van overbodige parkeermeters, het isoleren van panden en het plaatsen van zonnepanelen. Per saldo leiden de maatregelen tot een daling van het energieverbruik met jaarlijks 2 miljoen kilowattuur en een jaarlijkse energiebesparing van 267.000 euro. Daarmee is de jaarlijkse energiebesparing hoger dan de oorspronkelijke taakstelling van 195.000 euro per jaar.

De energiebesparing is echter bij veel maatregelen gedeeltelijk ingezet om de investering te financieren. Gevolg hiervan is dat de bereikte energiebesparing niet volledig is ingezet voor vermindering van de taakstelling. Daar komt bij dat in 2020 een revolverend fonds is ingesteld voor het verduurzamen van vastgoed. Consequentie hiervan is dat energiebesparingen op gemeentelijke gebouwen terug in het fonds worden gestort en niet kunnen worden ingezet om de resterende taakstelling te realiseren. Daarom wordt voorgesteld de resterende taakstelling af te boeken.

Kwalitatieve investeringsagenda

Uitvoering motie groen-blauw

1) Bevaarbaar maken kanaal Almelo-Nordhorn

Het bevaarbaar maken van het Almelo-Nordhornkanaal geeft een enorme boost aan de recreatieve mogelijkheden in de stad. Het verlengt de verblijfsduur van bezoekers en verhoogt het woongenot. Voor de toekomst van de binnenstad is het belangrijk ander vertier te kunnen bieden dan het shoppen. De ontwikkeling draagt daarmee bij aan zowel doelen uit het Programma Binnenstad als het Programma Economie en Participatie.

Op basis van de voorlopige ramingen zijn de jaarlijkse kapitaal- en onderhoudslasten van het bevaarbaar maken van het kanaal Almelo-Nordhorn verwerkt in het voorliggende meerjarenperspectief. Voorwaarde om te kunnen investeren is dat de begrote cofinanciering is toegezegd. Uitgaande van een cofinanciering van ten minste 30% door externe partijen bedraagt de gemeentelijke investering afgerond 8,7 miljoen euro. In het project wordt uitgegaan van een gefaseerde uitvoering in een periode van 10 jaar. De kapitaal- en onderhoudslasten nemen hierdoor in de komende jaren geleidelijk toe. In onderstaande tabel wordt dit inzichtelijk gemaakt.

Bevaarbaar maken kanaal Almelo-Nordhorn								
LASTEN	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kapitaallasten	8.025	51.575	91.450	184.000	209.910	315.935	320.285	329.290
Onderhoudslasten				55.400	55.400	55.400	55.400	55.400
Totaal	8.025	51.575	91.450	239.400	265.310	371.335	375.685	384.690

Bedragen x 1 euro

De raming van de investeringssom en de noodzakelijke onderhoudslasten zijn op dit moment nog globaal en gebaseerd op kengetallen. Op het moment dat de vereiste cofinanciering van 30% is opgehaald en er meer duidelijkheid bestaat over de exacte werkzaamheden zal er een concreet investeringsvoorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Op dat moment zal ook een verdere precisering van de kapitaal- en onderhoudslasten mogelijk zijn.

2) Investeren in groen-blauw in de wijken

Naast het bevaarbaar maken van het Almelo-Nordhorn kanaal (t/m de Schelfhorst) is in diezelfde motie de wens geuit om water en groen een grotere rol te geven in huidige en toekomstige woonmilieus en bedrijfsterreinen zodat deze echt onderscheidend worden vanuit wonen, werken, recreëren en klimaatadaptatie. Met de middelen kunnen in dit kader meerdere projecten worden gerealiseerd. De raad zal uiterlijk eind dit jaar over het plan van aanpak worden geïnformeerd.

Klimaatadaptatie (stimuleringsfonds)

Volgens de Almelse Klimaatadaptatiestrategie willen we werken aan bewustwording en stimuleren/motiveren van inwoners, bedrijven en corporaties om privé-terrein te ontstenen en daken af te

koppelen. Dat draagt bij om Almelo klimaatrobust te maken want circa 70% van de stad is in particulier eigendom. De gemeente kan het niet alleen, we hebben iedereen nodig. Voor de periode 2022 t/m 2030 zal hiervoor jaarlijks 75.000 euro extra beschikbaar worden gesteld.

Verhogen onderhoudsniveau grijs/groen

In 2015 heeft de raad besloten om op basis van de toen beschikbare budgetten het beheer van de openbare ruimte terug te brengen naar een gemiddeld zuinig niveau (scenario 'zuinig'). Thans leeft de wens om het beheer van de openbare ruimte weer terug te brengen naar een hoger niveau. Die verhoging zal plaatsvinden op basis van een kwalitatieve afweging in samenspraak met de raad. Het opgenomen bedrag van jaarlijks 300.000 euro is het maximale bedrag dat hiervoor vrijgemaakt wordt.

Stadskade

De gemeente Almelo en de HMO werken samen aan de ontwikkeling van het deelgebied Stadskade. De Stadskade dient bij te dragen aan de economische vitaliteit, sociale veiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad. Voor dit gebied is een plan van aanpak uitgewerkt. Aan de hand daarvan wordt naar verwachting eind dit jaar de gewenste invulling gekozen. Dat wordt vertaald in een concreet uitvoeringsplan en daarbij behorende investeringsbedrag. Ten behoeve van de gefaseerde investeringen stellen wij voor vanaf 2024 oplopende bedragen voor kapitaallasten in te boeken.

Huisvesting / gemeentewerf

Het college heeft een voorgenomen besluit genomen ([BW-7452](#)) om de huisvesting van de eenheid Uitvoering Fysiek te centraliseren. Onderdeel van dat besluit was onderzoek te doen naar de beste locatie. Dit onderzoek bevindt zich in een afrondende fase. Daarna zal de aan de raad een kredietvoorstel worden voorgelegd.

Overige investeringen

Ontwikkelstrategie XL Businesspark 2 / Kanaalsprongzone

De uitbreiding van het XL Businesspark aan de andere kant van het kanaal is van belang voor de economische groei en langere termijn ontwikkelpotentie van de gemeente Almelo. Daarnaast raakt de ontwikkeling aan de realisatie van de programmadoelen: aantrekkelijk ondernemersklimaat met ruimte voor groei van bedrijven en nieuwe vestigers.

Dekkingsmaatregelen

Gefaseerde verhoging precario- en toeristenbelasting

Het college stelt voor de precario- en toeristenbelasting in de komende jaren stapsgewijs te verhogen. De verhoging vindt in vier stappen plaats: in 2023, 2024 en in 2026, en een laatste verhoging in 2029. Hoewel er sprake is van algemene dekkingsmiddelen is deze fasering globaal afgestemd op de geplande investeringen in het bevaarbaar maken van het Almelo-Nordhornkanaal. Deze investering draagt immers bij aan de toeristische en recreatieve aantrekkelijkheid van onze stad.

In onderstaande tabellen zijn de effecten voor de tarieven en de belastingopbrengsten weergegeven.

Gefaseerde verhoging precario- en toeristenbelasting									
Tarieven (excl. Indexatie)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Precariobelasting									
Tarief x 1 euro	9,15	9,15	13,73	18,3	18,3	36,6	36,6	36,6	54,9
Stijging t.o.v. 2021	0%	0%	50%	100%	100%	300%	300%	300%	500%
Stijging jaar op jaar		0%	50%	33%	0%	100%	0%	0%	50%
Toeristenbelasting									
Tarief x 1 euro	1,45	1,45	1,49	1,52	1,52	1,64	1,64	1,64	1,81
Stijging t.o.v. 2021	0%	0%	2%	5%	5%	13%	13%	13%	25%
Stijging jaar op jaar		0%	2%	2%	0%	8%	0%	0%	10%

Met bovenstaande voorgestelde tariefaanpassing komt het tarief voor de precariobelasting meer in lijn te liggen met de tarieven die in Enschede en Hengelo gehanteerd worden (Hengelo 2021: 57,25 euro; Enschede 2021: 61,20 euro (A-gebied)) 48,36 euro (B-gebied). Het tarief voor de toeristenbelasting wordt stapsgewijs gelijkgetrokken met het tarief in de gemeente Enschede (2021: 1,82 euro per nacht, gemiddeld)

Dit brengt de volgende (meer-)opbrengsten met zich mee:

Gefaseerde verhoging precario- en toeristenbelasting									
(Meer-)opbrengsten	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Verhoging precariobelasting	0	0	-25	-50	-50	-150	-150	-150	-250
Verhoging toeristenbelasting	0	0	-11	-20	-20	-55	-55	-55	-100
Totaal	-	-	-36	-70	-70	-205	-205	-205	-350

Bedragen x 1.000 euro

Structurele vrijval BUIG / Participatiewet

Bij de voorjaarsrapportage en perspectiefnota 2020 werd er, als gevolg van het uitbreken van de coronacrisis, een structureel tekort op de BUIG geprognosticeerd van 3,5 miljoen euro die uit de eigen middelen werd bekostigd. De ontwikkeling van het aantal bijstandsccliënten in zowel 2020 als in 2021 alsmede de ontwikkeling van het BUIG-budget in 2021 zijn relatief gunstig ten opzichte van de verwachting destijds. Wij vinden het daarom verantwoord om de komende jaren de bijdrage vanuit de eigen middelen met 500.000 euro te verlagen. Ook constateren wij de laatste jaren een onderschrijding op de middelen voor de uitvoering van de Participatiewet.

Onzekerheden

Sociaal domein

Het onderzoeksbureau AEF heeft op verzoek van het Rijk en de VNG onderzocht of er structureel extra middelen nodig zijn voor de uitvoering van de Jeugdwet en welke maatregelen er genomen kunnen worden om de kosten te verlagen. De uitkomsten van het onderzoek zijn verwoord in het rapport "Stelsel in groei: een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg" van december 2020.

Een van de vragen was of het zogenaamde 'boeggolfeffect' op den duur tot lagere kosten leidt. Uit het onderzoek blijkt dat een brede inzet op preventie en vroegsignalering weliswaar kan bijdragen aan meer kwaliteit van leven en aan besparingen in andere wetten, maar niet leidt tot kostenbesparing binnen de Jeugdwet. In plaats van een boeggolf spreekt AEF eerder van verhoging van het waterpeil.

De toename in het jeugdhulpvolume komt echter niet door een stijgende instroom, maar door achterblijvende uitstroom. Dit verklaart voor een deel de stijging in de kosten. Andere verklaringen zijn een stijging van de gemiddelde kosten per cliënt per jaar en een toename van kosten voor wijkteams en voorliggend veld. Het tekort op jeugdzorg was landelijk 1,6 – 1,8 miljard euro in 2019. Gemeenten hebben wel een aantal mogelijkheden om doelmatigheidswinst te behalen: er kan 190 – 240 miljoen euro bespaard worden. Desondanks blijft er op basis van de huidige uitgangspunten een stevig tekort over van ongeveer 1,5 miljard euro.

Het Rijk is de afgelopen jaren zeer terughoudend geweest met het verhogen van het budget voor de uitvoering van de Jeugdwet, waardoor het afwachten is of het nieuwe kabinet de gemeenten voldoende zullen compenseren. Een andere mogelijkheid die AEF benoemt is de invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor alle vormen van jeugdhulp, met uitzondering van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Dit zou volgens AEF 0,8 tot 1,2 miljard euro besparen.

De conclusies van AEF zijn herkenbaar voor Almelo. Ook wij zijn geconfronteerd met een sterke autonome groei bij de jeugdzorg. Dit ondanks de uitvoering en gerealiseerde besparingen van de Maatregelenplannen 1 en 2 en recentelijk Maatregelenplan 3. De opgenomen taakstellingen worden ingevuld, maar de autonome groei wordt niet volledig gestopt.

AEF concludeert dat het Rijk de sleutel voor de oplossing in handen heeft. Of extra budget aan gemeenten beschikbaar stellen of de Jeugdwet aanpassen en een inkomensafhankelijke eigen bijdrage invoeren. Deze sterke afhankelijkheid van het Rijk maakt het gepresenteerde perspectief onzeker.

Dividend Cogas

Cogas heeft besloten om de huidige dividendafspraken met de aandeelhouders te herzien, vanwege bijgestelde verwachtingen omtrent de financiële positie. Concreet heeft Cogas aangegeven dat de aanvullende dividenduitkering van 5,1 miljoen euro (voor Almelo 1,1 miljoen euro) op termijn niet langer haalbaar is. Er is een dividend afbouwfonds van ongeveer 25 miljoen euro beschikbaar om de aandeelhouders enige tijd te geven het structureel lagere dividend in de begroting te incorporeren.

De algemene vergadering van aandeelhouders zal in mei 2021 een besluit nemen over het te hanteren afbouwscenario. Het is zeer wel mogelijk dat de meerderheid van aandeelhouders besluit de huidige dividenduitkering nog tot en met 2025 te handhaven. Dit betekent dat vanaf 2026 het verwachte dividend ineens met 1,1 miljoen euro zal dalen. Het alternatief, een geleidelijke afbouw die al in eerdere jaren begint, is ook mogelijk. Met een dergelijk afbouwscenario is nog geen rekening gehouden in het bovenstaande financieel meerjarenperspectief.

4.2 Uitgangspunten programmabegroting 2022

In deze perspectiefnota presenteren we ook de uitgangspunten voor de begroting 2022 en meerjarenraming 2023 t/m 2025. Het gaat daarbij om de grondslagen voor de ramingen bestaand beleid, zoals de (omslag)rente, loon- en prijscompensatie en de inflatiecorrectie voor belastingen, heffingen en tarieven en huren.

Looncompensatie

De looncompensatie wordt gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2021 (CEP2021) van het Centraal Planbureau (CPB). Voor de loonontwikkeling gaan we uit van de index 'prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers'.

Looncompensatie	2022	2023	2024	2025
prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	1,2%	2,0%	1,8%	2,1%

Bron: Centraal economisch plan 2021, CPB

Prijscompensatie

De prijscompensatie baseren we op de index 'prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc, %)'.
De meicirculaire 2021 van het gemeentefonds vormt de basis voor de programmabegroting 2022-2025.

Prijscompensatie	2022	2023	2024	2025
prijs overheidsconsumptie (imoc, %)	1,4%	1,5%	1,5%	1,5%

Bron: Centraal economisch plan 2021, CPB

Belasting, heffingen en tarieven

Voor de indexatie van de belastingen, heffingen en tarieven gebruiken we een combinatie van 2/3 looncompensatie en 1/3 prijscompensatie.

Belastingen, heffingen en tarieven	2022	2023	2024	2025
2/3 looncompensatie + 1/3 prijscompensatie	1,3%	1,8%	1,7%	1,9%

Circulaire gemeentefonds

De meicirculaire 2021 van het gemeentefonds vormt de basis voor de programmabegroting 2022-2025.

Opslagpercentage overhead

Sinds de programmabegroting 2017 wordt een opslagpercentage overhead gebruikt van 50 procent over de directe salarislasten.

5. Bijlagen

5.1 Corona-effecten

Het einde van de coronacrisis lijkt meer in zicht te komen. Hierdoor durven wij dan ook meer vooruit te kijken. Enerzijds zijn de coronacrisis en de landelijke coronamaatregelen van grote invloed (geweest) op onze inwoners, bedrijven en organisaties. Anderzijds ontstaan er kansen voor de toekomst van onze inwoners en de (door)ontwikkeling van onze stad.

Op sociaal-maatschappelijk vlak vergroot de coronacrisis kwetsbaarheden en ongelijkheid. Waar in de eerste helft van het jaar 2020 minder Voorschoolse- en Vroegschoolse Educatie-indicaties werden afgegeven, is vanaf augustus 2020 een inhaalslag gemaakt. De daling is hierdoor beperkt gebleven. Onderzoek van de GGD Twente laat een stijging zien van de psychische en de psychosociale problematiek onder Twentse jongeren. Wat de effecten hiervan op langere termijn zijn is echter moeilijk in te schatten.

De aanhoudende coronacrisis en landelijke coronamaatregelen kunnen voor onze inwoners en Almelose ondernemers ingrijpende financiële gevolgen hebben (gehad). Bepaalde sectoren, zoals de horeca-, cultuur- en recreatiesector, zijn zwaarder getroffen dan andere sectoren. Ondernemers die het financieel moeilijk hebben, lopen het risico minder weerbaar te zijn tegen ondermijnende criminaliteit. Op economisch vlak lijken de gevolgen echter beperkt te zijn, mede vanwege de grootschalige steunpakketten van de Rijksoverheid.

Het Centraal Plan Bureau verwacht een vlot herstel van de Nederlandse economie. Het effect van economisch herstel op werkloosheidspercentages laat altijd langer op zich wachten. Voor Twente is de verwachting dat het gaat om beperkt banenverlies. Ook in het bijstandbestand wordt een lichte daling verwacht, na een stijging in 2020. Via arbeidsmarktcoaches is er extra aandacht voor inwoners die recent in de bijstand zijn gekomen als gevolg van de coronacrisis. Het werkloosheidspercentage en aantal faillissementen werd hoger ingeschat dan in werkelijkheid het geval is. Knelsituaties doen zich vooral voor op individueel niveau.

Vanwege de geldende coronamaatregelen, waren er het afgelopen jaar minder bezoekers in onze binnenstad. Filaalketens maken een terugtrekkende beweging. Dit biedt echter kansen voor kleine, lokale ondernemers en nieuwe concepten op het gebied van vrijetijdseconomie en -beleving. Het bevaarbaar maken van het Almelose water of andere plaatselijke activiteiten georganiseerd door Almelose ondernemers zijn voorbeelden hiervan. In dit kader kan de coronacrisis als katalysator voor innovatie werken. Inzet op het thema stadsontwikkeling kan een positieve bijdrage leveren aan het duurzaam herstel.

Nu de meeste Almeloërs vanuit huis werken, zien we een toename van gedigitaliseerde criminaliteit. Het digitale werken heeft echter ook voordelen: minder reisbewegingen en minder grote kantoorpanden. Er is vraag naar kleine, flexibele kantoorunits ontstaan.

Alles gebeurt tegenwoordig op afstand. Hierdoor liggen activiteiten van bewonersinitiatieven stil. Dit raakt de contacten met en tussen inwoners in de wijken. Het contact met onze inwoners vindt voornamelijk digitaal plaats. Zeker wanneer het gaat om grotere groepen. Online participatie en online bereikbaarheid zijn dan ook noodzakelijk in deze crisistijd. In de toekomst kunnen wij inwoners online blijven betrekken, eventueel in combinatie met fysieke contactmomenten. De digitale mogelijkheden worden gezien als een blijvende verrijking van het participatieproces, waarmee verschillende vormen van participatie mogelijk worden gemaakt.

Kortom, de effecten van de coronacrisis zijn tweeledig. Waar de gevolgen in het begin van de crisistijd desastreus leken te zijn, lijken bepaalde effecten nu mee te vallen. De coronacrisis heeft negatieve gevolgen

(gehad), maar biedt ook nieuwe kansen voor onze inwoners en de stad. Met oog op de (her)opening van de samenleving zullen er, wanneer de coronacrisis en de landelijke coronamaatregelen het weer toelaten, steeds meer publieksgerichte concepten terug te vinden zijn in Almelo. Wij hopen dan ook op korte termijn perspectief te kunnen bieden aan onze inwoners en de stad, in de vorm van bijzondere aandacht voor de jeugd en ouderen en extra activiteiten in onze binnenstad.

5.2 Risico's

Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen

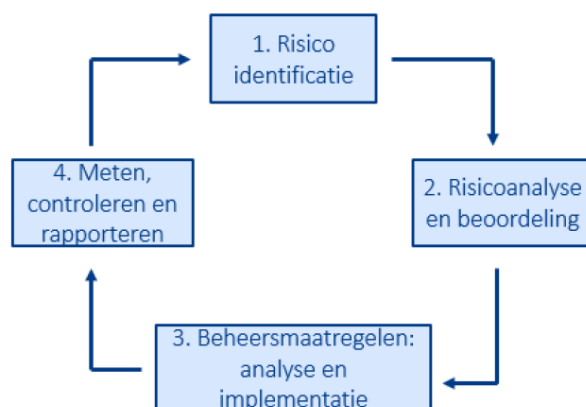
De gemeente bevindt zich in een dynamische omgeving, waarbij het formuleren van ambities én beleid maken en uitvoeren gepaard gaat met het maken van keuzes en het bewust afwegen van risico's. De toenemende wet- en regelgeving, uitbreidingen van het takenpakket en de hogere verwachting van de inwoner die duidelijk hoorbaar is via social media zorgt ervoor dat de gemeente zich bevindt in een glazen huis. Hierdoor neemt de kans op imago- en financiële schade toe en kan de impact groot zijn. De gemeente moet daarom op gestructureerde en transparante wijze de risico's beheersen.

Om vast te stellen dat een gemeente voldoende in staat is om risico's op te vangen, maken we een inschatting van het zogenoemde benodigde weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de gezondheid van de financiële positie van de gemeente op langere termijn. De gemeente Almelo streeft naar een ratio van benodigd weerstandsvermogen van 1,2. De actuele berekening van het weerstandsvermogen wordt tweemaal per jaar gerapporteerd in de jaarverantwoording en de begroting.

Met integraal risicomanagement beogen we de doorontwikkeling van risicomanagement naar een integrale wijze. Integraal risicomanagement leidt tot breed inzicht in de risico's die verbonden zijn aan de activiteiten binnen de gemeente. Hierdoor zijn we voorbereid op onverwachte zaken en is tijdig in beeld wat er misgaat, of dreigt te gaan. Risicomanagement is geen afzonderlijke activiteit meer, maar maakt integraal deel uit van alle (management)processen en zorgt ervoor dat bewustwording en het beheersen van risico's doorlopend aandacht heeft.

Hoe werkt dit in de praktijk?

In november 2020 is de Kadernota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen in werking getreden en zijn we begonnen met de implementatie daarvan. Om integraal risicomanagement in de praktijk te brengen doorlopen we de onderstaande stappen. In deze perspectiefnota is de uitwerking te lezen van de eerste twee stappen; risico identificatie, risicoanalyse en beoordeling. Komend jaar ontwikkelen we de andere twee stappen verder door; het in beeld brengen van de beheersmaatregelen en het meten, controleren en rapporteren.

1. Risico identificatie

De identificatie van risico's voeren we uit op alle niveaus binnen de organisatie. Om op integrale wijze inzicht te krijgen in de risico's, brengen we de risico's tijdens de risico identificatie vanuit verschillende invalshoeken in kaart. We richten ons daarbij op zowel de risico's zonder als mét financiële impact. Risico's zonder financiële impact zijn bijvoorbeeld reputatierisico's.

De risico identificatie levert een overzicht op van de belangrijkste risico's die op de gemeente Almelo van toepassing zijn. Om dit overzicht te verkrijgen hebben we risicosessies voor alle programma's en eenheden georganiseerd, waarbij per sessie een diversiteit aan betrokkenen aanwezig waren. Door vanuit verschillende invalshoeken naar de risico's binnen de programma's en eenheden te kijken, hebben we een integraal beeld opgehaald. We hebben enerzijds inzicht verkregen in de strategische risico's (wat staat het behalen van de doelen van de programma's in de weg) en operationele risico's (risico's binnen de lijnorganisatie).

2. Risicoanalyse en beoordeling

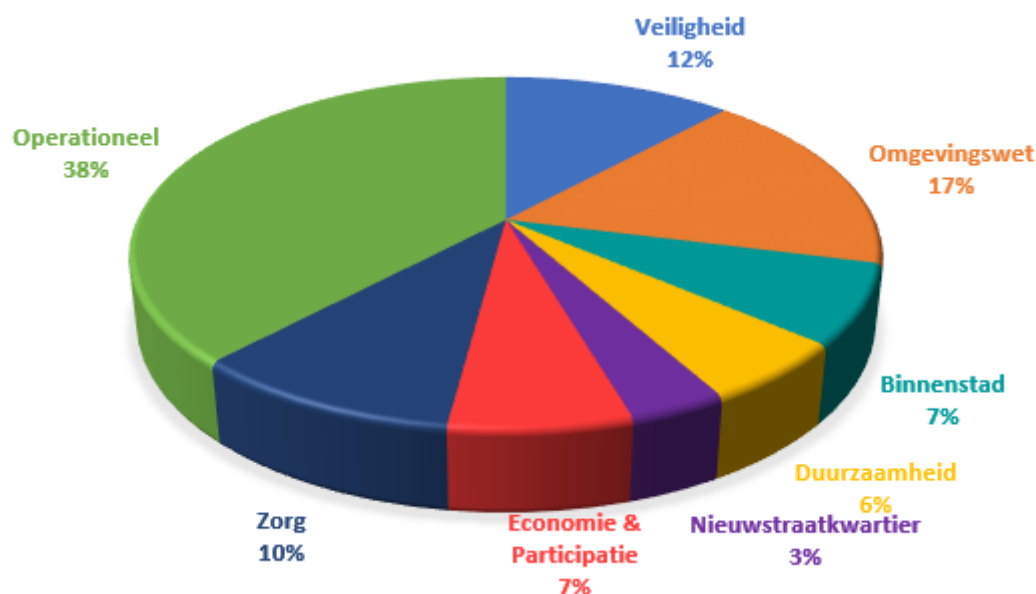
Na de identificatie van risico's hebben we de risicoanalyse uitgevoerd. Hierbij hebben we de bruto kans en het gevolg van het risico bepaald. Onder bruto kans wordt de situatie vóór getroffen beheersmaatregelen verstaan. Van alle geïdentificeerde risico's brengen we naast de kans van optreden ook de gevolgen in kaart. Binnen integraal risicomanagement wordt daarbij niet enkel gericht op de financiële gevolgen, maar ook op reputatie- of imagoschade.

Voor financiële gevolgen geldt dat kans maal gevolg inzicht geeft in de mogelijk te verwachten financiële schade, ook wel verwachtingswaarde genoemd. Deze verwachtingswaarde wordt gebruikt voor de berekening van het weerstandsvermogen. Naast de financiële gevolgen, brengen we ook de gevolgen van reputatieschade in beeld. Dit doen we door te categoriseren in Laag, Midden en Hoog.

Welke inzichten heeft dit opgeleverd?

Met de invoering van de Kadernota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen is de systematiek om risico's in beeld te brengen doorontwikkeld. De top 15 van risico's met financiële gevolgen zijn opgenomen en toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de jaarverantwoording 2020. In deze paragraaf is ook de berekening van het weerstandsvermogen opgenomen. De ontwikkeling van het weerstandsvermogen in de komende jaren is in deze perspectiefnota toegelicht in het financieel meerjarenperspectief.

Naast de risico's met financiële gevolgen zijn in de risicoanalyse ook risico's met reputatiegevolgen in beeld gebracht. Deze ontwikkeling heeft een ander beeld van het risicoprofiel opgeleverd, wat in onderstaand taartdiagram is weergegeven.

Het taartdiagram toont de risico's binnen de programma's en de operationele risico's, waarbij zowel de risico's met financiële gevolgen als met reputatiegevolgen zijn opgenomen. Het betreft dus niet het aantal risico's, maar een optelling van de significantie (financieel x reputatie gevolgen).

De operationele risico's hebben in omvang het grootste risicoprofiel, wat binnen de verwachting ligt. Dit komt doordat dit risico's zijn die afkomstig zijn uit een diversiteit aan onderwerpen die betrekking hebben op de lijnorganisatie. Onderdeel daarvan zijn o.a. Financiën, Personeel en ICT. Wat naast de toevoeging van risico's met reputatiegevolgen nieuw is ten opzichte van voorgaande jaren, is het in beeld brengen van de risico's binnen alle programma's.

Bij Economie en Participatie zien we risico's met betrekking tot banenverlies, schuldenproblematiek, de vraag naar bedrijfskavels dat groter is dan het aanbod en de leegstand in de binnenstad. Leegstand is ook gekoppeld aan het programma Binnenstad, waarbij we ook risico's zien in de mogelijke afname van bezoekersaantallen. Andere onderwerpen die als risico binnen het programma Binnenstad zijn benoemd, zijn de afname van het aanbod van cultuur, recreatie en detailhandel, het aansluiten van het woningaanbod op de vraag en de veranderende parkeerbehoefte.

Bij het programma Duurzaamheid zijn risico's benoemd die betrekking hebben op helderheid rondom het klimaatakkoord, de maximale capaciteit van het elektriciteitsnetwerk en extreme weersomstandigheden die tot overlast kunnen zorgen. Binnen het programma Nieuwstraatkwartier is het risico dat er onzekerheid is over de voortzetting van het programma en de effecten die dat mogelijk kan hebben. Andere onderwerpen waar risico's zijn gesignaleerd zijn activiteiten die stil komen te liggen door maatregelen en de effecten die het gebrek aan fysieke bijeenkomsten heeft op de participatie in de wijk.

Wat opvalt aan het programma Omgevingswet is dat we de risico's niet in de grootste financiële risico's terug zien, maar dat dit programma wel hoog in het risicoprofiel naar voren komt. Dit heeft als reden dat de Omgevingswet een belangrijke ontwikkeling is met grote gevolgen en wanneer zich risico's voordoen, deze niet zozeer zorgen voor grote financiële schade, maar wel veel effect kunnen hebben op het vertrouwen van inwoners en de reputatie van de gemeente. Voorbeelden hiervan zijn de onzekerheid rondom de invoeringsdatum van de Omgevingswet en het risico dat er minder fysieke bijeenkomsten georganiseerd kunnen worden waardoor participatie niet optimaal plaatsvindt.

Net als bij de Omgevingswet, zien we ook binnen het programma Veiligheid risico's met reputatie gevolgen. Onveilige situaties kunnen daarbij ook leiden tot financiële gevolgen, denk hierbij bijvoorbeeld aan extra inzet. Deze situaties kunnen ook leiden tot overlast en een onveilig gevoel bij de inwoners, dit kan reputatiegevolgen hebben voor de gemeente. Risico's die kunnen leiden tot onveilige situaties zijn de toename van ondermijning en het aantal kwetsbare personen wat tot overlast leidt.

Binnen het programma Zorg zien we niet zozeer een grote hoeveelheid risico's, maar wel risico's die veelal tot grote financiële gevolgen kunnen leiden. Een voorbeeld daarvan is het risico op ontoereikende zorgbudgetten door stijging van de zorgkosten.

Hoe nu verder?

Door een integrale samenwerking met alle betrokkenen zijn de risico's organisatiebreed in beeld gebracht. In 2021 ontwikkelen we de risicoanalyse verder door. We verrijken deze dan bijvoorbeeld met het in beeld brengen van alle beheersmaatregelen en we gaan, net als voor de programma's, ook voor projecten de specifieke risico's in kaart brengen. Risicomanagement is een dynamisch proces, waarbij op dagbasis de inzichten van risico's kunnen veranderen. De risicoanalyse wordt daarom continu aangepast en geeft daarmee altijd een actueel beeld van de risico's.

5.3 Stand van zaken moties

Vertrekpunt is het overzicht met de stand van zaken moties bij de begroting 2021. Afgehandelde moties zijn niet in dit overzicht opgenomen. Deze kunt u vinden in het overzicht met moties op iBabs.

Omschrijving motie:	Datum raadsvergadering:	Stand van zaken:
Motie LAS LA PVA – Verbetering publicatie verkiezingsuitslagen	13 april 2021	De behandeling van de motie is opgepakt.
Motie FvR – Vlag in Almelo in de raadzaal	13 april 2021	De behandeling van de motie is opgepakt.
Motie LAS CDA GL CU Fractie Weinreder VVD LA - Bijzondere woonvormen	23 maart 2021	Op dit moment wordt onderzocht op welke manier er uitvoering kan worden gegeven aan de wens van de raad.
Motie CU LAS PvdA LA SP - Lobby voor afschaffen verhuurderheffing	23 maart 2021	De motie is in uitvoering
Motie CDA VVD LAS PvdA LA- De raad per kalender kwartaal informeren over de voortgang van het liquidatieplan GR Soweco	23 maart 2021	Het bestuur van de stichting stelt periodiek voortgangsrapportages op die via het college met de raad zullen worden gedeeld.
Motie PvdA LA CDA VVD LAS - Samen voor een inclusieve arbeidsmarkt	23 maart 2021	Motie wordt te zijner tijd afgehandeld
Motie precariobelasting terrassen en reclame-uitingen	23 maart 2021	Uitvoering van de motie is afhankelijk van de duur van de beperkende coronamaatregelen.
Motie Oproep verhoging minimumloon	12 november 2020	Het besluit tot het versturen van de brief aan de Tweede Kamer is door het college genomen. De raad wordt hierover geïnformeerd per raadsbrief. De motie is hiermee afgehandeld.
Motie Dierenwelzijn in de begroting	12 november 2020	Bij het opstellen van de begroting 2022 zal aandacht worden besteed aan de taken op het gebied van dierenwelzijn.
Motie Helder doelgericht en inzichtelijk subsidiebeleid	12 november 2020	De Rekenkamer doet op dit moment onderzoek naar het subsidieproces. De uitkomsten hiervan worden met de raad besproken en zouden uiteindelijk kunnen leiden tot de laatste aanpassingen in het beleid.
Motie Aanvalsplan laaggeletterdheid	12 november 2020	De verwachting is dat dit in juni 2021 gereed is.
Motie Verbod gebruik	12 november 2020	De uitvoering van deze motie wordt betrokken bij de

Omschrijving motie:	Datum raadsvergadering:	Stand van zaken:
Glyfosaat houdende middelen bv Roundup in eenjarige pachtcontracten		vernieuwing van het gemeentelijk pachtbeleid wat op dit moment in voorbereiding is.
Motie Cultuurvisie 2021-2025	12 november 2020	De planning van de besluitvorming over de cultuurvisie is het najaar 2021.
Motie CU LAS CDA VVD - Regenton als instrument voor afkoppelen hemelwater	30 juni 2020	Het ontstemen van tuinen en het stimuleren daarvan door korting/regenton is opgenomen in de klimaat adaptatiestrategie. Hierover heeft het college op 11 mei 2021 besloten. Hiermee is de motie afgedaan.
Motie FvR LA - Plan van aanpak seksuele intimidatie in de openbare ruimten van de gemeente Almelo	30 juni 2020	In samenwerking met de gemeente Enschede wordt op dit moment afgewogen welke activiteiten/instrumenten kunnen worden ingezet.
Motie VVD, CU, LAS, CDA, D.nu - Zorg(en) voor theaters en het kloppend hart van Almelo	19 mei 2020	Er zijn gesprekken gevoerd met het Theaterhotel om de mogelijkheden voor extra steun te verkennen. Bestuurlijk worden gesprekken gevoerd met de provincie om alle mogelijkheden te onderzoeken. Binnenkort wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de afdoening van deze motie.
Motie Alle fracties - stedenband Almelo-Ejmiatsin	28 januari 2020	Op 22 maart jl. ontving het college een uitgewerkt beleidsplan van de Stichting Stedenband Almelo – Ejmiatsin i.o. Dit naar aanleiding van de door de gemeenteraad aangenomen motie. Het beleidsplan is ter beoordeling aan het college toegestuurd. Het college heeft op 20 april 2021 haar reactie op het beleidsplan aan de stichting laten weten. Een afschrift van de brief is ook aan de gemeenteraad gestuurd.
Motie CU PvdA GL - generatietoets	7 november 2019 (begroting 2020)	Er zijn lokaal en landelijk gesprekken gevoerd over de gewenste invulling van de generatietoets. Als de landelijke onderzoeksresultaten bekend zijn (gepubliceerd met eventueel een duiding vanuit het ministerie), komt het college met een reactie naar de raad en daarna wil het college met de raad in gesprek over de uitkomst en mogelijk vervolg.
Motie GL, SP, CU, LA PvdA, Lijst Çete - geboortebos	7 november 2019 (begroting 2020)	Er wordt een beeldvormend politiek beraad voorbereid over het geboortebos. Hierin wordt de raad voorgelegd welke mogelijkheden er zijn en wat de consequenties in ruimte, kosten en tijd zijn om een geboortebos te realiseren en het planten van bomen hierin te organiseren.
Motie VVD LAS - Crowdfundingsplatform	27 juni 2019 (PN 2019)	Op dit moment wordt een verkenning naar de mogelijkheden gedaan. Voor de zomer wordt de raad geïnformeerd over de afwikkeling van deze motie.
Motie ecologisch groenbeheer	27 juni 2019	De provincie heeft een subsidieregeling om gemeenten te ondersteunen bij het opstellen van een gemeentelijke 'natuur voor elkaar plan'. Wij hebben een aanvraag gedaan voor deze subsidie en deze is

Omschrijving motie:	Datum raadsvergadering:	Stand van zaken:
		toegekend. Binnenkort informeren wij de raad hierover met een raadsbrief.
Motie D66 - Onderzoek vertrouwen inwoners	2 november 2017 (programmabegroting 2018)	Responsiviteit, de mate waarin inwoners het gevoel hebben dat de resultaten van het politieke besluitvormingsproces beantwoorden aan hun wensen en belangen, versterkt het vertrouwen in het gemeentebestuur. Het college blijft actief inzetten op responsiviteit en vertrouwen, ook al zullen onzekere perioden hun invloed hebben op het vertrouwen. De eerstvolgende (tweejaarlijkse) monitoring via Kennispunt vindt medio dit jaar plaats.

5.4 Bestuurlijke toezeggingen

Het college heeft toegezegd om uw raad te informeren over de bestuurlijke toezeggingen die er zijn gedaan in de afgelopen tijd. Hieronder vindt u hoe deze toezeggingen verwerkt zijn in deze Perspectief nota 2021.

Ingroeipad weerstandsvermogen (RAAD-6246)

Bij de vaststelling van de Kadernota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2020-2024 heeft de raad besloten om de ratio weerstandsvermogen te verhogen van 1,0 naar 1,2. Bij de besluitvorming was de verwachting dat daarvoor aanvullend gespaard moest worden. Dat is op basis van de laatste risico-inventarisatie niet nodig. Volgens de laatste inzichten zal in 2022 een ratio weerstandsvermogen van 1,2 worden bereikt.

Beschikbare weerstandscapaciteit	2020	2021	2022	2023	2024
Beschikbaar weerstandsvermogen	10,7	10,7	14,3	16,5	18,8
Spaarbedrag financieel herstel in FMP		3,6	2,3	2,3	0
Totaal beschikbaar (ultimo jaar)	10,7	14,3	16,5	18,8	18,8
Benodigde weerstandscapaciteit	2020	2021	2022	2023	2024
Regulier	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4
Grondexploitaties	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1
Totaal benodigd	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
Weerstandsratio (beschikbaar / benodigd)	0,86	1,15	1,33	1,51	1,51

Bevaarbaar maken Almelo-Nordhorn kanaal

Zie hiervoor de kwalitatieve investeringsagenda

Bijdrage RBT/XL Businesspark

Op de exploitatie van het erfpachtbedrijf van het RBT/XL Businesspark wordt een positief resultaat voorzien van jaarlijks 1,1 miljoen euro, geleidelijk oplopend tot 1,5 miljoen euro. Het is daardoor niet langer nodig om de afdracht aan het fonds bovenwijkse voorzieningen en de parkmanagementbijdrage aan de deelnemers te factureren. Vanaf 2022 daalt de jaarlijkse bijdrage van de gemeente Almelo hierdoor met ongeveer 125.000 euro.

Verder ontvangt de gemeente Almelo op basis van de gemeenschappelijke regeling een bijdrage van 6 euro per vierkante meter uitgegeven grond op het XL Businesspark. De verwachte opbrengsten zijn geactualiseerd op basis van de meest recente uitgifteprognose/fasering. In 2022 leidt dit tot een voordeel van 400.000 euro. In de periode 2023-2028 bedraagt het voordeel jaarlijks 50.000 euro. Hier tegenover staat in 2021 een eenmalig nadeel van 290.000 euro, als gevolg van het doorschuiven van een aantal kavelverkoop van 2021 naar 2022.

Het resterende voordelig saldo vanaf 2022 wordt verklaard door een lagere noodzakelijke onderhoudsbijdrage.

Motie Groen-Blauw

Zie hiervoor de kwalitatieve investeringsagenda

Kwalitatieve investeringsagenda

Nieuwbouw Sportpark (Zwembad) (RAAD-6559)

De raad heeft ingestemd met een krediet van 20,9 miljoen euro voor de realisatie van het sportcomplex Sport Almelo. De jaarlijkse kapitaallasten van 807.000 euro worden grotendeels gedekt uit de vrijval van de exploitatiekosten van het oude zwembad, de stelpost kapitaallasten onderwijshuisvesting, en vrijval van kosten voor groot onderhoud. Het resterende deel van 217.000 euro wordt in deze perspectiefnota verwerkt in het financieel perspectief.

Uitvoering motie groen-blauw

1) Bevaarbaar maken kanaal Almelo-Nordhorn

Het bevaarbaar maken van het Almelo-Nordhornkanaal geeft een enorme boost aan de recreatieve mogelijkheden in de stad. Het verlengt de verblijfsduur van bezoekers en verhoogt het woongenot. Voor de toekomst van de binnenstad is het belangrijk ander vertier te kunnen bieden dan het shoppen. De ontwikkeling draagt daarmee bij aan zowel doelen uit het Programma Binnenstad als het Programma Economie en Participatie.

Op basis van de voorlopige ramingen zijn de jaarlijkse kapitaal- en onderhoudslasten van het bevaarbaar maken van het kanaal Almelo-Nordhorn verwerkt in het voorliggende meerjarenperspectief. Voorwaarde om te kunnen investeren is dat de begrote cofinanciering is toegezegd. Uitgaande van een cofinanciering van ten minste 30% door externe partijen bedraagt de gemeentelijke investering afgerond 8,7 miljoen euro. In het project wordt uitgegaan van een gefaseerde uitvoering in een periode van 10 jaar. De kapitaal- en onderhoudslasten nemen hierdoor in de komende jaren geleidelijk toe. In onderstaande tabel wordt dit inzichtelijk gemaakt.

Bevaarbaar maken kanaal Almelo-Nordhorn								
LASTEN	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kapitaallasten	8.025	51.575	91.450	184.000	209.910	315.935	320.285	329.290
Onderhoudslasten				55.400	55.400	55.400	55.400	55.400
Totaal	8.025	51.575	91.450	239.400	265.310	371.335	375.685	384.690

Bedragen x 1 euro

De raming van de investeringssom en de noodzakelijke onderhoudslasten zijn op dit moment nog globaal en gebaseerd op kengetallen. Op het moment dat de vereiste cofinanciering van 30% is opgehaald en er meer duidelijkheid bestaat over de exacte werkzaamheden zal er een concreet investeringsvoorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Op dat moment zal ook een verdere precisering van de kapitaal- en onderhoudslasten mogelijk zijn.

2) Investeren in groen-blauw in de wijken

Naast het bevaarbaar maken van het Almelo-Nordhorn kanaal (t/m de Schelfhorst) is in diezelfde motie de wens geuit om water en groen een grotere rol te geven in huidige en toekomstige woonmilieus en bedrijfsterreinen zodat deze echt onderscheidend worden vanuit wonen, werken, recreëren en klimaatadaptatie. Met de middelen kunnen in dit kader meerdere projecten worden gerealiseerd. De raad zal uiterlijk eind dit jaar over het plan van aanpak worden geïnformeerd.

Huisvesting / gemeentewerf

Het college heeft een voorgenomen besluit genomen ([BW-7452](#)) om de huisvesting van de eenheid Uitvoering Fysiek te centraliseren. Onderdeel van dat besluit was onderzoek te doen naar de beste locatie. Dit onderzoek bevindt zich in een afrondende fase. Daarna zal de aan de raad een kredietvoorstel worden voorgelegd.

Stadskade

De gemeente Almelo en de HMO werken samen aan de ontwikkeling van het deelgebied Stadskade. De Stadskade dient bij te dragen aan de economische vitaliteit, sociale veiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad. Voor dit gebied is een plan van aanpak uitgewerkt. Aan de hand daarvan wordt naar verwachting eind dit jaar de gewenste invulling gekozen. Dat wordt vertaald in een concreet uitvoeringsplan en daarbij behorende investeringsbedrag. Ten behoeve van de gefaseerde investeringen stellen wij voor vanaf 2024 oplopende bedragen voor kapitaallasten in te boeken.

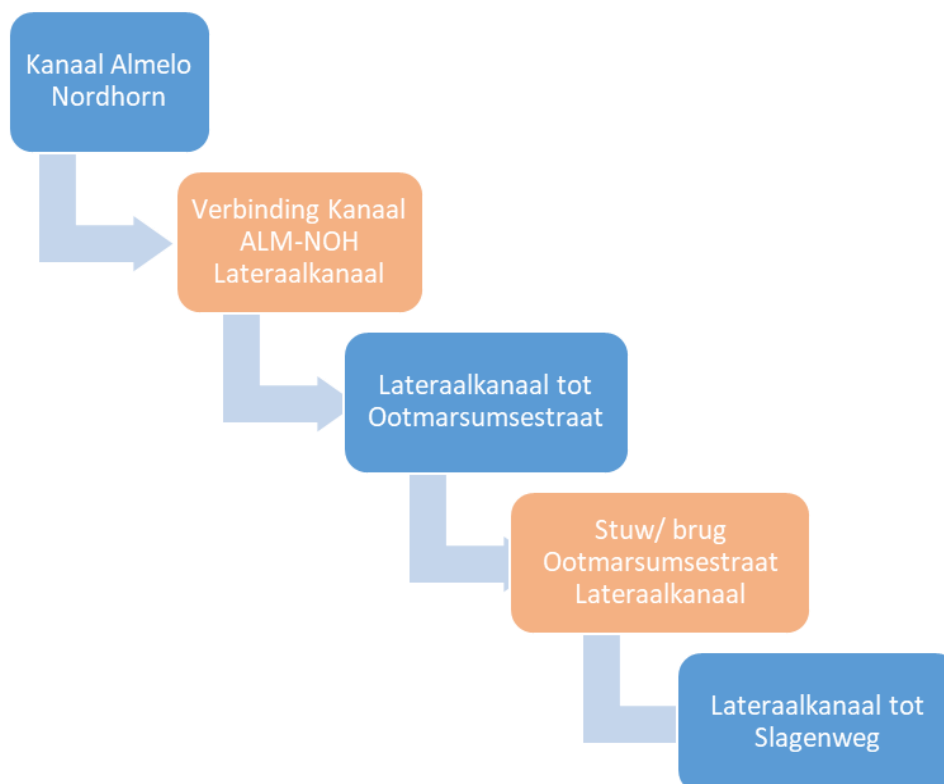
5.5 Toelichting investeringsvoorstel Almelo Waterstad

In deze bijlage geven we een toelichting op het investeringsvoorstel om het Almelo-Nordhornkanaal bevaarbaar te maken. In het beeldvormend politiek beraad van 2 februari 2021 heeft de gemeenteraad ons meegegeven dat cofinanciering door externe partijen essentieel is voor de haalbaarheid voor deze investering. In het investeringsvoorstel is uitgegaan van een cofinanciering van ten minste 30% door externe partijen.

Lasten

Kapitaallasten: Tijdspad bevaarbaar maken Kanaal Almelo-Nordhorn en Lateraalkanaal

Om de gehele vaarroute te realiseren is het zinvol om de route op te delen in fases waarmee haalbare doelen vastgesteld worden. Daarmee worden tevens de lasten in de tijd inzichtelijk gemaakt. De resulterende fasering wordt weergegeven in onderstaande figuur.

Onderstaand wordt verder ingegaan op een fasering waarbij opgaven, knelpunten en raakvlakken met geplande onderhoud en investeringsopgaven uiteengezet worden.

Fase 1

Kanaal Almelo
Nordhorn

2022-2024

Voor het bevaarbaar maken van het kanaal Almelo-Nordhorn is de gemeente Almelo een van de belangrijkste stakeholders en heeft daarmee invloed op deze fase. Om deze fase te realiseren dienen de volgende fysieke knelpunten opgelost te worden en is de relatie met voorzien onderhoud in beeld gebracht:

Object	Maatregel	Geraamde kosten	Gepland onderhoud t/m 2030		Vervangingswaarde	Geraamde einde levensduur
Geheel traject	Baggeren	300.000	n.v.t.	n.v.t.		
Duiker de Grenzen	Vervangen door een brug	1.100.000	-		65.000	2065
Brug in de Brugstraat	Vervangen door een hogere brug	1.100.000	41.000	2030	127.300	2059
Vriezebrug	Scheepvaartgeleiding	60.000	67.000	2021*		
Van Rechteren Limpurgsingel	Scheepvaartgeleiding	30.000	-		n.v.t.	n.v.t.
Brug voor Sportpark	Scheepvaartgeleiding	30.000	6.000	2023*	150.000	2088
Linkerbrug** bij Banisgemaal	Scheepvaartgeleiding	30.000	5.000	2025*	100.000	n.v.t.
Geheel traject	Aanleg-steigers	200.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bedragen x 1 euro

* Geplande werkzaamheden hebben geen raakvlak met het bevaarbaar maken

** Linkerbrug heeft mogelijke een monumentale status

Bovenstaand geeft inzicht in een eerste te realiseren fase. Voor de Brugstraat staat voor 2021 nog wel een te realiseren opgave m.b.t. het herinrichten van de fietsinfrastructuur gepland, bij dit project is ook een herinrichting op het brugdek voorzien.

Fase 2

Verbinding Kanaal
ALM-NOH
Lateraalkanaal

2023-2025

Fase 2 betreft de verbinding tussen het kanaal Almelo-Nordhorn en het Lateraalkanaal. Bij deze fase is Waterschap Vechtstromen een van de belangrijkste stakeholders. Dit vanwege het eigendom in deze aansluiting maar ook vanwege de scheiding tussen landelijk en stedelijk water. Voor het realiseren van een vaarverbinding op deze locatie is rekening gehouden met het aanbrengen van een eenvoudige sluis. De

geschatte investeringskosten bedragen 4 miljoen euro. Tevens wordt met het realiseren van deze fase ontsluiting met het Lateraalkanaal/Loolee bereikt.

Fase 3

Lateraalkanaal tot
Ootmarsumsestraat

2025-2026

Voor de realisatie van fase 3 zijn enkele obstakels te overwinnen waarvan de gemeente Almelo de voornaamste stakeholders is en daarmee ook deels binnen haar invloedssfeer liggen.

Object	Maatregel	Geraamde kosten	Gepland onderhoud t/m 2030		Vervangingswaarde	Geraamde einde levensduur
Fietsbrug Markgraven	Verhogen doorvaart	250.000	-		100.000	2080
Fietsbrug Holtrichter	Scheepvaartgeleiding	30.000	14.000	2029*	280.000	2073
Geheel traject	Aanleg-steigers	200.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bedragen x 1 euro

* Geplande werkzaamheden hebben geen raakvlak met het bevaarbaar maken

Fase 4

Stuw/ brug
Ootmarsumsestraat
Lateraalkanaal

2025-2027

Fase 4 betreft de stuw en Brug in het Lateraalkanaal ter hoogte van de Ootmarsumsestraat. Bij dit knelpunt is Waterschap Vechtstromen wederom een belangrijke stakeholder vanwege het eigendom van dit object. Voor het realiseren van een vaarverbinding op deze locatie is een hoogteverschil te overbruggen. De geschatte kosten voor aanbrengen van een eenvoudige sluis bedragen 4,8 miljoen euro. Kosten voor het verhogen van de doorvaart zijn niet geraamd. De doorvaart bedraagt nu 1,4 meter.

Fase 5

Kanaal Almelo
Nordhorn

2028-2029

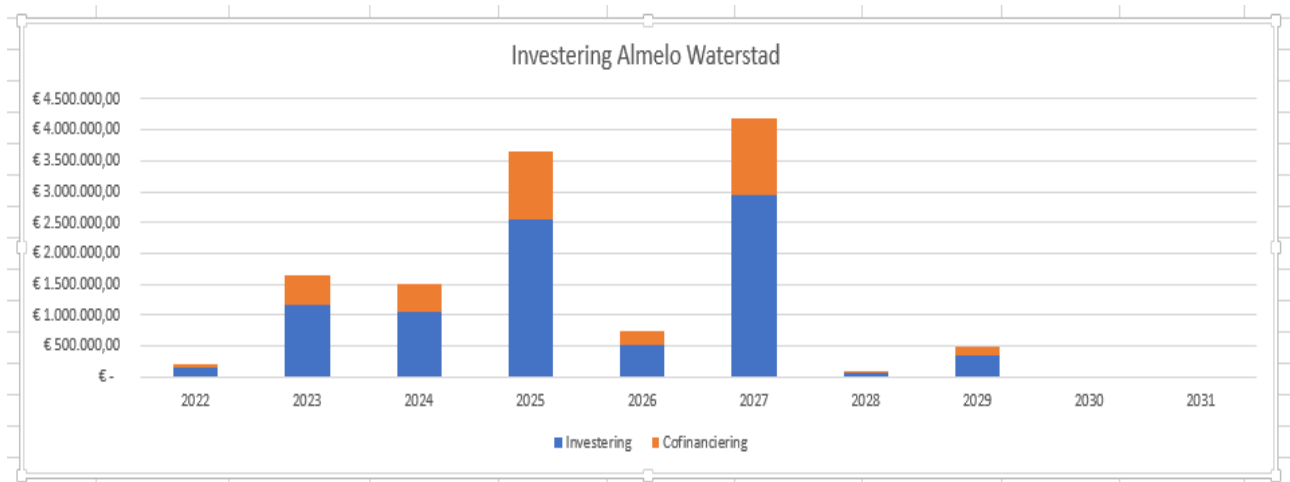
Voor het bevaarbaar maken van het Lateraalkanaal tot aan de Aadijk is de gemeente Almelo wederom één van de belangrijkste stakeholders en heeft daarmee invloed op deze fase. Om deze fase te realiseren zijn nog enkele fysieke opgaven in te vullen. Deze zijn in de onderstaande tabel weergegeven en tevens is de relatie met voorzien onderhoud in beeld gebracht:

Object	Maatregel	Geraamde kosten	Gepland onderhoud t/m 2030		Vervangingswaarde	Geraamde einde levensduur
Fietsbrug Vredeveld	Scheepvaartgeleiding	30.000	14.000	2029*	280.000	2072
Brug Slagenweg	Scheepvaartgeleiding en einde vaarweg	30.000	37.000	2022*	350.000	2067
Brug Aadijk	Maatregelen einde vaarweg	30.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Geheel traject	Aanlegsteigers	200.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bedragen x 1 euro

* Geplande werkzaamheden hebben geen raakvlak met het bevaarbaar maken

In onderstaande grafiek is de geraamde investering in de tijd weggezet. Daar is reeds uitgegaan van een cofinanciering van ten minste 30%. Het uitgangspunt is een gefaseerde uitvoering conform de hierboven beschreven indeling. In 2025 en 2027 vinden grotere investeringen plaats aan objecten die in eigendom zijn van Waterschap Vechtstromen.

Onderhoudslasten

We hebben de jaarlijkse onderhoudslasten geraamd op basis van soortgelijke objecten in andere gemeenten. Vanwege de bandbreedte waarin dit project zich nu bevindt is het niet mogelijk om nu de jaarlijkse onderhoudskosten al exacter te specificeren.

Nummer	Kunstwerk	Maatregelen	Aanvullende onderhoudskosten	Kosten/jr
SB033	Stalen duiker De Grenzen	Vervangen door vaste brug	Groot onderhoud 1x per 30 jaar	1.000
			Vervangen remmingpalen 1x/20 jr	200
	Betonnen duikerbrug			
BB034	Brugstraat	Vervangen door vaste brug	Groot onderhoud 1x per 30 jaar	1.000
			Vervangen remmingpalen 1x/20 jr	200
		Remmingwerk (4 palen)		
SV035	Ootmarsumsestraat	Vriezebrug	Geen	
			Vervangen remmingpalen 1x/20 jr	200
		Remmingwerk (4 palen)		
BB071	Brug Van Rechteren Limpurgsingel	Geen	Geen	
	Fiets- voetgangersbrug		Vervangen remmingpalen 1x/20 jr	200
BB036	Sluiskade NZ	Remmingwerk (4 palen)		
			Vervangen remmingpalen 1x/20 jr	200
HB037	Fiets- voetgangersbrug Sluiskade NZ Linkerbrug	Remmingwerk (4 palen)		
			Vervangen remmingpalen 1x/20 jr	200
	Sluis tussen kanaal Almelo- Nordhorn en Lateraalkanaal	Aanleg sluis	Jaarlijks onderhoud	16.000
BB030	Fiets- voetgangersbrug Markgraven	Verhogen dek	Geen	-
	Fiets- voetgangersbrug		Vervangen remmingpalen 1x/20 jr	200
SB177	Goudriaan	Remmingwerk (4 palen)		
	Stuw / sluis Ootmarsumsestraat	Aanleg sluis	Jaarlijks onderhoud	16.000
	Brug Ootmarsumsestraat			
	Fiets- voetgangersbrug		Vervangen remmingpalen 1x/20 jr	200
SB1073	Vredeveld	Remmingwerk (4 palen)		
BB041	Slagenweg	Geen	Geen	-
BB121	Aadijk	Geen	Geen	-
	Diverse aanlegsteigers langs de route		Vervangen steigers 1x/20 jr	20.000
Totaal gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten				55.400

Bedragen x 1 euro

Totaaloverzicht

Benodigd voor uitvoering van onderhoud, jaarlijks voor de periode 2022-2029									
Civiele kunstwerken	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	tot
investeringen bruggen	65.000	1.080.000	975.000	2.480.000	576.000	2.865.000	-40.000	93.000	8.094.000
investeringen aanleg steigers	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000	600.000
Kapitaallast (100%)	11.464	73.679	130.643	262.857	299.871	451.336	457.550	470.414	470.414
Kapitaallast (70%)	8.025	51.575	91.450	184.000	209.910	315.935	320.285	329.290	329.290
Onderhoudslasten				55.400	55.400	55.400	55.400	55.400	55.400
Jaarlijkse lasten	8.025	51.575	91.450	239.400	265.310	371.335	375.685	384.690	384.690

Bedragen x 1 euro

Dekking									
Toeristenbelasting	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Tarief (per nacht)	1,45	1,49	1,52	1,52	1,64	1,64	1,64	1,81	
Extra opbrengsten (jaarlijks)	0	11.007	19.262	19.262	52.283	52.283	52.283	99.062	
Precariobelasting									
Tarief (per m2 per jaar)	9,15	13,73	18,30	18,30	36,60	36,60	36,60	54,90	
Extra opbrengsten (jaarlijks)	0	25.000	50.000	50.000	150.000	150.000	150.000	250.000	
Totaal extra opbrengsten	0	36.007	69.262	69.262	202.283	202.283	202.283	349.062	
Totale dekking door externen	30%	79%	83%	47%	82%	67%	66%	93%	
Nog te dekken (jaarlijks)	8.025	15.568	22.188	170.138	63.027	169.052	173.402	35.628	

Bedragen x 1 euro